

Itse
tuon
sanoiksi
virkki
V

KANSI:

Arabinaisen puku, valmistettu vanhan mallin mukaan Jerusalemin lähellä olevassa kylässä. Koristelu on ristipistikirjontaa. Beduiinikoru Israelista, Samariasta, Shilo-nimisestä kylästä. Rahat vanhoja, ketju myöhempää tekoa. Mirja Vasaman lahjoitus Virkki-Käsityömuuseolle 1992. - Kuva SKS/Hilkka Nevalainen.

Tyyne-Kerttu matkalle lähdössä v. 1954.
Seurasaarella mietiskelemässä.

Kansainvälisyyttä - Internationalism

Itse tuon sanoiksi virkki V
Tyne-Kerttu Virkki-Säätiö 1987-1992

Sisälllys

Suomalaisia ryijyjä	3
Saatesanat	4 - 5
Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiö 1987-1992	6 - 7
Virkki-Käsityömuuseon perinne- ja kulttuuritapahtumat	8 - 15, 24 - 25
Vaihtuvia näyttelyjä	16 - 17
Säätiön edustus vuosina 1987-1992	18 - 20
Lahjoituksia Virkki-Käsityömuuseolle juhlavuonna 1992	21
Kirja- ja muita lahjoituksia säätiölle	22 - 23
Perinnepellava - Magdaleena Horttanainen	26
Tilkkumosaiikkia - Mirja Vasama	27
Virkki-Käsityömuuseo - Siiri Valli	28 - 29
Käsityömuuseon kokoelmista	30 - 33
Evakkovuoden näyttelystä 1.11.89 Vokki-Virkissä, karjalaisten töitä	34 - 35
Vienankarjalaiset puvut - Aila Nieminen	36 - 45
Kansainvälisyys työssäni ja elämässäni - Tyyne-Kerttu Virkki	46 - 49
Kansainvälisyyden merkitys suomalaisille - Johannes Virolainen	50 - 51
Karjalaisten käsitöiden tie maailmalle - Anni Lampén	52 - 55
Kansainvälisyyttä, tulevaisuutta - Jarno Peltonen	56 - 57
Matkailu kulttuurivaikutteiden kuljettajana - Inkeri Kilpinen	58 - 59
Kehtnan Kotitalouskorkeakoulu	60 - 61
Eestin käsi- ja taideteollisuutta - Tyyne-Kerttu Virkki	62 - 67
Käsityöalan pohjoismaista yhteistyötä - Toini-Inkeri Kaukonen	68 - 77
Kansainvälistä käsityötaitoa maailmannäyttelyissä	78 - 81
Kansainvälisiä näyttelyjä Suomessa	82 - 87
Aitoja kansanpukuja	88 - 89
Amerikkalaisia Suomen käsityöhön tutustumassa	90 - 93
Kaksi amerikkalaista taiteilijaa - Tyyne-Kerttu Virkki	94 - 96
Mildred Fischer, amerikkalainen taiteilija	97 - 98
Sveitsiläinen taiteilija Rösli Scherrer	98
Clara Hoover Amerikasta	99
Amerikan taideteollinen museo	100 - 101
Suomalainen työpaja New Yorkissa	102 - 103
Vieraita eri puolilta maailmaa	104 - 109
Meksiko - monimuotoinen, värikäs kansantaide	110 - 129
Pieni Libanon	130 - 131
Vuosituhsien takaista ruukuntekoa Kyproksella	132 - 134
Aurinkopitsiä	136 - 137
Lahjoituksia vuonna 1992 Virkki-Käsityömuuseolle:	
Maire Mikkola ja Mirja Vasama	138 - 139
Tyyne-Kerttu Virkki ja Omin Käsin -lehti 1944-1970, Hilja Lennes	140 - 143
Värttinä kädessä, "Elämäntyöni"-näyttely, Ritva Sievänen-Allén	144 - 145
Tyyne-Kerttu Virkki, "Elämäntyöni"-näyttely 5.6. - 19.9.1992	146 - 149
Avajaiset ja syntymäpäiväjuhla 5.6.1992	
- opetusministeri Riitta Uosukainen, kansanedustaja Ritva Laurila	150 - 157
Kalevalaisten Naisten Liiton, Suur-Helsingin Kalevalaiset	
Naiset ry:n ja Sakkola-Seuran kunniajäsenyys,	
Tekstiiliopettajaliitto, standaaari N:o 40	158 - 159

Ulkoasu/Layout: Maija Karma, Eino Kerminen, Tyyne-Kerttu Virkki
 Englanninkieliset käännökset/English translation: Kirsti Ahtola
 Painopaikka: Heloffset Oy, Helsinki 1993
 ISBN 952-90-4450-X

"Vanhin tieto ryijyn esiintymisestä Suomessa tavataan eräässä kauppakirjassa, joka 1495 tehtiin Naantalın luostarin kanssa Maskun pitäjän Finnilän kartanosta ja johon ryijy on otettu hinnan osana." - U.T. Sirelius; Suomen ryijyt (v. 1924).

"The oldest bit of information about a ryijy rug in Finland is in a sales contract in 1495 with the Nådendal (Naantali) monastery dealing with the Finnilä manor in Masku. The ryijy rug was accepted as part payment."

**SUOMALAISIA
RYIJYJÄ
1709, 1929
Virkki-Käsityö-
museon kokoelmat**

Morsiusryijy vuodelta 1836. Pöykyn emännän kutoma ryijy Korpilahden Vihtalahdessa. Käsinkehrätty ohut villalanka, tiheä nukitus, välikude tummanruskea villalanka, kuderip-si. Kasviväreillä värjätyt nukkalangat (140x190 cm). Ryijy ostettu v. 1965 taiteilija Riitta Immoselta. - Kuva: Museovirasto/Panu Itkonen.

Tyyne-Kerttu Virkin vuonna 1929 suunnittelema ja kutoma ryijy. Se on ainoa hänen valmistamistaan töistä, joka on säästynyt sodan vaunoilta. - Alkuperäinen ryijy vuodelta 1806, Hämeenkyrö (U.T. Sirelius; Suomen ryijyt LfV). Virkki-Käsityö-museon kokoelmat. Kuva SKS/Hilkka Nevalainen.

SAATESANAT

Maaria Karpo soittaa kannelta Sana ja Sävel perinnetapahtumassa 1988 Tuuterin puvussa.

Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön vuosikirja Itse tuon sanoiksi virkki V ilmestyy Säätiön ja Virkki-Käsityömuuseon 15-vuotisen toiminnan ja säätiön perustajan juhluvuonna. Tähän liittyy myös Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni näyttely", joka kuvastaa hänen monipuolisuuttaan ja luovuuttaan opettajana, sisustus- ja mallisuunnittelijana.

Säätiö toteuttaa tehtävänsä mm. julkaisemalla kirjoja, joiden nimeksi on otettu sananparsi "itse tuon sanoiksi virkki". Niissä on pyritty esittelemään museon kokoelmien ohella myös taustoja: mistä ja miten esineet on koottu sekä laajemminkin niitä kulttuureja, joissa esineet ovat syntyneet, samoin kuin monien esineiden kohdalla niiden käyttöä.

Säätiön viides vuosikirja 1987-1992 käsittelee kansainvälisyyden osuutta Tyyne-Kerttu Virkin työssä ja elämässä ja sen merkitystä säätiön toiminnassa.

Säätiön aikaisemmissa vuosikirjoissa on esitelty:

- I (1978-1980) Karjalan käsitöitä ja perinnettä sekä Tyyne-Kerttu Virkin toimintaa käsityöperinteen vaalijana ja elvyttäjänä,
- II (1981-1982) eestiläisiä, aunukselaisia ja vienankarjalaisia käsityönäytteitä sekä perinteitä (heimokirja),
- III (1983-1986) Karjalan kannaksen käsityö- ja tapaperinnettä, joka karjalaista kulttuuria kuvatessa on tähän asti jäänyt vähemmälle huomiolle,
- IV itäkarjalaista käsityöperinnettä ja kulttuuria, erillisenä julkaisuna, ei vuosikirjana.

Vuosikirja Itse tuon sanoiksi virkki V päättää vuosikirjojen sarjan.

Vuosikirjan toimituskunta
Sirkku Döle
Siiri Valli
Tyyne-Kerttu Virkki

INTRODUCTORY WORDS

The Tyyne-Kerttu Virkki Foundation's annual book *Itse tuon sanoiksi virkki V* comes out during the jubilee year of the Foundation's and Virkki Handwork Museum's 15th anniversary and the Founder. Connected to this is also Tyyne-Kerttu Virkki's "My Life's Work" Exhibition, which portrays her manysidedness and creativity as a teacher, interior and model designer.

One task of the Foundation is book-publishing. The Virkki Foundation books, with the proverbial name "itse tuon sanoiksi virkki" ("thus she said", with a play of words with "virkki" = said and the Counsel's family name Virkki. Translator's comment.), introduce besides the museum collections also the backgrounds: where and how the objects have been acquired, and also the cultures where the objects have found their origin, and in connection with many objects also their use.

The Foundation's fifth annual book 1987-1992 deals with internationalism in Tyyne-Kerttu Virkki's work and life and its meaning in the activity of the Foundation and in the collections of the Virkki Museum.

The earlier annual books deal with:

- I (1978-1980) Karelian handwork and traditions and Tyyne-Kerttu Virkki's work as recorder and reviver of the handwork tradition,
- II (1981-1982) Estonian, Aunus-area and Viena Karelian samples of handwork and traditions (the tribal book),
- III (1983-1986) handwork and traditions of the Karelian Isthmus, which up to now have remained less known,
- IV East Karelian handwork tradition and culture, a separate publication, not an annual book.

The annual book *Itse tuon sanoiksi virkki V* concludes the series of annual books.

The Editorial Committee
Sirku Dölle
Siiri Valli
Tyyne-Kerttu Virkki

Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiö 1987 - 1992

Säätiön hallitus

Puheenjohtaja	Tyyne-Kerttu Virkki, käsityöneuvos
Varapuheenjohtaja	Pirkko Anttila, fil.tri., professori
Jäsenet	Eino Kerminen, sisustusarkkitehti Esa Kolehmainen, toimitusjohtaja, ekonomi Martta Ritvanen, toimitusjohtaja Ritva Laurila, kansanedustaja, fil.maist. Lea Sapo, fil.maist.
Tilintarkastajat	Antero Kuikka, kauppat.maist., KHT Mirja Meloni, ekonomi
Varatilintarkastajat	Leena Honkanen, osastosihteeri Vuokko Kolehmainen, toimitusjohtaja
Sihteerit	Leila Renfors, osastosihteeri Leena Honkanen, osastosihteeri Anneli Yrjänäinen, hum.kand.

Säätiön tarkoitus

Vuonna 1978 perustetun Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön tarkoituksena on vaalia suomalais-kansallisen, lähinnä karjalaisen käsi-, koti- ja taideteollisuuden sekä siihen liittyvän perinne-, tapa- ja muotokulttuurin edistämistä.

Tarkoitustaan säätiö toteuttaa ylläpitämällä Virkki-Käsityömuuseumia ja kartuttamalla ja hoitamalla sille luovutettua esineistöä sekä järjestämällä edustamansa alan näyttelyitä, erilaisia perinne- ja kulttuuritilaisuuksia sekä jakamalla apurahoja.

Säätiön toiminnasta

Säätiön toiminnasta ovat vastanneet Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön hallitus ja sen alaiset toimikunnat.

Säätiön toimintaa on suunniteltu ja toteutettu vapaaehtoisin voimin. Virkki-Käsityömuuseon Ystävät ovat järjestäneet perinne- ja kulttuuritapahtumia sekä osallistuneet niihin ohjelmansuorittajina. Toimintaa ovat rikastuttaneet myös eri

kulttuurialojen asiantuntijat esitelmillään sekä taiteilijat esityksillään. Lisäksi vuotuiset näyttelyt ja museoesineistön kartuttaminen ovat tärkeä osa säätiön toimintaa.

Säätiön toiminnasta on lehdistölle tiedottanut toimittaja Aili Tuhkanen, joka myös on kirjoittanut erittäin ansiokkaasti kulttuuritapahtumista eri lehtiin. Lisäksi tiedotustoimintaa ovat hoitaneet fil.maist. Onerva Hytönen, toimittaja Tytti Niiles ja hum.kand. Anneli Yrjänäinen. Monisteista on huolehtinut osastosihteeri Leila Renfors.

The Tyyne-Kerttu Virkki Foudation Board and committees and also the Friends of the Virkki Museum have been responsible for the activity of the Foundation. The activities have been planned and carried out for years by the help of voluntaries. The Founder of the Foundation and Museum Tyyne-Kerttu Virkki has taken care of the Museum of Handicrafts.

The most notable events have been the 40-year Anniversary of Vokki in 1987 and the Exhibition of the Evacuee Years of Tyyne-Kerttu Virkki on Merikantontie in 1992. This was 50 years after the Winter War and the first evacuating of the population. The exhibition showed objects brought from Karelia.

In 1992, the Year of the 75th Anniversary of Finland's Independence Tyyne-Kerttu Virkki arranged the exhibition "My Life's Work". The exhibition showed her many-sided work as teacher, Editor-in-Chief of the "Omin Käsin", manager and designer of Vokki and the founder of the Virkki Foundation and Virkki Museum of Handicrafts.

"Sana ja Sävel" 17.10.1992. Virkki-Käsityömuuseumissa esiintyivät Espoon puhallinorkesteri, Taina Tuhkanen, Pekka Saarela, Sulevi Pekkanen -bassokitaristi-johtaja, Teuvo Kuparinen kommodööri, sakkolalainen Sudenhäntä-kylästä vastapäätä Virkin taloa. Tausalla Sakkolan kartta ja taiteilija Raija Tikkasen tauluja.

VIRKKI-KÄSITYÖMUSEON PERINNE- JA KULTTUURITAPAHTUMAT

Vuosina 1987-1992 kunakin vuotena järjestettiin Virkki-Käsityömuuseon tiloissa, Merikannontie 3, kahdeksan perinnetapahtumaa, seitsemän näyttelyä ja kuusenkoristeiden ja virpovitsojen opetuspäivä. Tapahtumat ovat päättyneet vapaaseen yhdessäoloon kahvitarjoiluineen. Lisäksi Tyyne-Kerttu Virkki on kertonut käsityömuuseon kokoelmista ja käsityömuuseon kirjastosta. Perinnetoimikuntaan ovat kuuluneet Soili Borgström, Onerva Hyvönen, Aune-Mari Kairinen, Aune Kerminen ja Mainikki Paulaharju.

- Vuonna 1987**
- 17.01. Juhlavuosi: Vokki-Virkki Oy 40 vuotta ja Virkki-Käsityömuuseo 10 vuotta
Kuusenkariatajaiset: Kiitollisuudesta: Irja Liuksiala, Martta Ritvanen, Hilpi Leino-Kantola sekä lääkintäneuvos ja rouva Sane
- 07.03. Leikkivää laskiaista, avoimien ovien päivä
- 11.04. Virpojaiset; Aira Kuronen virpomisesta
- 05.06. Juhlapäivän konsertti
Vokki Oy 40 vuotta ja Tyyne-Kerttu Virkki 80 vuotta
mm. Merikannon, Mozartin ja Paganinin musiikkia
Mikko Pasanen - laulu
Sari Tukiainen - viulu, Raita Karpo - laulu,
- 19.09. Nimipäiväperinne ja Kiviniemen markkinat
Nimipäiväperinne: Lea Sapo
Markkinaperinne: Pirkko Raitasalo
Musiikki: Toini Virkki ja Kristiina Haarti
- 24.10. Sana ja Sävel: musiikkia Satu Morri - viulu, Hilpi Leino-Kantola - piano, Pirkko Gallen-Kallela - laulu, Katariina Kaila - piano, Merja Tanner-Suvanto ja Juhani Mäkelä - laulu - piano
Kirjallisuudesta: Laura Virkki-Kosonen Eeva Kilven tuotannosta ja Olli Komonen otteita Viipurin Vihanta -näytelmästään.
- Vuonna 1988**
- 16.01. Kuusenkariatajaiset
Kuusen kariataminen: Martta Ritvanen, nuutti-perinne: Lea Sapo ja Päivä Räsänen
- 20.02. Leikkivää laskiaista, avoimien ovien päivä: Karjalaisten leikeistä Marja Hakokorpi-Jumppanen; kansantansseja

Perinnetapahtuma "Sana ja Sävel" 24.10.1985 prof. Armas Maasalon 100-vuotisjuhlan merkeissä Sakkolalaiset juuret. Oikealta oopperalaulajatar Aino Elenius (isä rovastina Sakkolassa), talousopettaja Karin Liesmaa (isä pappina Sonny), lastentarhanopettaja Marjatta Almquist (o.s. Maasalo) ja Tyyne-Kerttu Virkki. Pöydällä Helena Tynellin lasiveistoksia ja Kaija Karppisen kukkakimppuja.

- 26.03. Virpojaiset
Palmusunnuntain ja pääsiäisen ajan tavoista Sakkolassa Sirkka Jyräs, Eka Karppanen ja Reino Söder. Musiikki Maija-Liisa Kainulainen
- 14.05. Kevätlaulajaiset oopperajohtaja Yrjö Kostermaan johdolla Viipurin Lauluveikkojen konkarit
- 17.09. Nimipäiväperinne, Tyynen päivä, Kiviniemen markkinat
Musiikkia: Lahja Hämäläinen, Hilpi Leino-Kantola
Eeva Kilven teoksia Liisi Tandefeltin esittämänä
Pakina: Aune-Mari Kairinen
- 20.10. Karjalaisuutta ja kansainvälisyyttä
Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön 10-vuotiskavalkaadi
Kansainvälisyydestä Tyyne-Kerttu Virkki ja Pirkko Anttila säätiön toiminnasta
Lausunta: Rauni Luoma
Maaria Karpo, Sana ja Sävel
- 01.12. Kuusenkoristajaiset
Joululauluja ja joulumieltä: Martta Ritvanen ja Tyyne-Kerttu Virkki

Vuonna 1989

- 13.01. Kuusenkaristajaiset Nuutinpäivänä
Itä-Karjalan sivistysperinnettä esittelevän kirjan
Itse tuon sanoiksi virkki IV tekijöitten esittely.
Talvikki Lausala, Boris Karpela, Siiri Valli, Sirkku Dölle, Lea Sapo, Eino Kerminen ja Annikki Lukkarinen
- 08.02. Itse tuon sanoiksi virkki IV -teoksen julkistamistilaisuus
- 11.02. Leikkivää laskiaista, avoimien ovien päivä
- 18.03. Virpojaiset palmusunnuntaina
Pääsiäistävat: Hannele Sallinen
Pääkaupungin karjalaiset nuoret perinneleikkejä ja musiikkia
- 05.05. Kevät keikkuen tulevi: muotia ja musiikkia
Tytti Sirenin neulemuotia
- 16.09. Avoimien ovien päivä
Nimipäiväperinne, Tyynen päivä, Kiviniemen markkinat
- 28.10. Sana ja Sävel, evakkovuoden juhlatilaisuus
- 1.12. Kuusenkoristajaiset
Otto I. Meurman, Martta Ritvanen: joululauluja ja joulumieltä

Oik. Perinnetapahtuma Sana ja Sävel 1989 Oik. toimittaja Kyllikki Virolainen, FM Annikki Lukkarinen, FM Lea Sapo, Tyyne-Kerttu Virkki. Taustalla taiteilija Maria Wingvistin ommeltu taulu: Kuhmovaara, Virkki-Käsityömuuseon kokoelmat. - Kuvat Aaro Asikainen.

Vas. Virkki-Käsityömuuseossa FM Lea Sapo ja FM Sirkku Dölle v. 1989. - Kuva Maria Hakokorpi-Jumppanen.

Aunuksen ystävät: oik. Anja Sorsa, kirjailija Kerttu Euren (äiti), erityisopettaja Aune-Mari Kairinen, Tyyne-Kerttu Virkki ja YTM Siiri Valli.

Vuonna 1990

- 13.01. Kuusenkaristajaiset
Karjalaan liittyvistä joululauluista, apulaisprofessori Reijo Pajamo
Musiikkia: Hilikka-Liisa Sonninen, Esko Meloni, Väinö Purje ja Pekka Pusa
- 07.04. Virpojaiset
Virpojat Tyyne-Kerttu Virkki, Raita Karpo ja Eeva Meloni
Virpomisperinteestä FM Pirkko Sallinen-Gimpl
Virpovitsojen tekotalkoista Aani Arola
Musiikkia: Raita Karpo ja Toini Virkki
- 19.05. Kevät keikkuen tulevi
Aiheena 150-vuotias Kanteletar
Musiikkia: Itäkeskuksen Musiikkiopiston oppilaat
- 22.09. Nimipäivä- ja Kiviniemen markkinat
Karjalan kannaksen nimipäiväperinteestä tutkija Pirkko Raitasalo
Musiikkia: Hilpi Leino-Kantola ja Raita Karpo
Terveiset Eestistä ja Kanadasta: Leila Renfors, Tyyne-Kerttu Virkki
- 11.10. Sana ja Sävel -ilta
Eesti-Nainen terveiset, Tiit Kalloste Eestistä ja varapt. Hille Karm
Musiikkia: Liisa Pimiä piano, Toini Virkki laulu ja Aaro Asikainen viulu
- 30.11. Kuusenkaristajaiset
Martta Ritvanen, kapellimestari Kari Tikan jouluperhe ja Elvi Armisen
"Kanervat"

Vuonna 1991

- 19.01. Kuusenkaristajaiset
Nuutit Pirjo Katja ja Jenny Manelius
Nuuttiperinteen historia Vappu Eskelinen
- 09.02. Leikkivää laskiaista
Laskiaisperinne: Helena Saarikoski
- 23.03. Virpojaiset
Virpojat Tyyne-Kerttu Virkki, Raita Karpo ja Eeva Meloni
Musiikkia: Raita Karpo
- 24.05. Kevät keikkuen tulevi
Toimittaja Kyllikki Virolainen, Baltian matka ja kirjallisuus
Neulemuotia: Tytti Siren
Musiikkia: Svetlana Koytscheva piano ja Lahja Hämäläinen laulu
- 21.09. Syntymäpäiväperinne eestiläisittäin
Nimipäiväperinne suomalaisittain
Kiviniemen markkinat sakkolalaisittain Virkki-Käsityömuuseumissa
Syyskeitto: Väinö Purje
Eestiläiset vieraat: Eesti-Naine-lehden varapäätoimittaja Hille Karm ja samasta lehdestä toimittajat Anne Aare ja Ellu Tusti

- 26.10. Sana ja Sävel
Karjalaisia kirjailijoita
"Elämän kokoinen kumppanuus": pääjohtaja Jermu Laine ja rouva Terttu Laine
Kirjastonhoitaja Laura Virkki-Kosonen Karjalaisesta kasku- ja sutkauserinteestä
- 29.11. Kuusenkoristajaiset
Martta Ritvanen toivotti joulun tulleeksi
Suomalaisesta perinteestä FL Raili Malmberg
Aunuksen aikoja: erityisopettaja Aune-Mari Kairinen
- Vuonna 1992**
- 10.01. **Virkki-Käsityömuuseon 15-vuotisjuhluvuosi**
Kuusenkoristajaiset Nuutinpäivänä
Käsityömuuseon historiaa ja juhluvuoden tapahtumista Tyyne-Kerttu Virkki
Musiikkia: Svetlana Koytscheva piano ja Maria Schauman laulu
- 29.02. Leikkivää laskiaista
Muolaan vanhoista laskiaisperinteistä Kaisu Kuosa
Kansansoitinmusiikkia
- 11.04. Virpojaiset
Virpopyhän perinteitä Karjalan kannaksella: Aino Rätty-Hämäläisen mukaan
FL Annikki Lukkarinen
Karjalaisten kansallispuvujen esittelyä
Tallinnan terveiset ja kokemukset ensimmäisistä virpojaisista
Musiikkia, pääsiläisnäyttely avattiin
- 09.05. Kevät keikkuen tulevi
Vienankarjalaisen ja aunukselaisen puvuston esittely, FL Indigo Lehtinen
Vienankarjalaista ja aunukselasta musiikkia, Raita Karpo ja yhteislaulua
- 19.09. Nimipäiväperinne, Kiviniemen markkinat
Juhlavuoden näkymiä
Sakkolan matkasta 13.6.1992, Tyyne-Kerttu Virkki ja Eeva Meloni
- 17.10. Sana ja Sävel
Muolaan perinteestä, rouva Kaisu Kuosa
Karjalaiset kansallispuvut, tutkija Leena Pursiainen, kotital.opettaja Aili Virtanen
Musiikkia: Espoon puhallinorkesteri, joht. kommodööri Teuvo Kuparinen, Raija Tikkanen laulu
- 27.11. Kuusenkoristajaiset
Ympäristöjohtaja Esko Melonin jouluperhe, vaimonsa mus.lehtori Marja-Liisa ja koululaiset Carlo, Julius ja Marius
Martta Ritvanen, jouluemäntä
Karjalaiset joululaulut

Virkki-Käsityömuuseossa Virpojaisissa 23.3.1991 esiintyivät vas. pianisti, lehtori Svetlana Koytscheva, opettaja Olavi Vilppula, diplomi-laulaja Raita Karpo, käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki, taiteilija Liisa Vallioja tyttärenineen, toimitusjohtaja Irja Liuksiala, taustalla Ikoninäyttely. - Kuva Eeva Meloni.

PERINNE- TAPAHTUMIA

Kuusenkoristajaiset 1.12.1989.
Kapellimestari Kari Tikka,
Marja-Liisa (5 v.) ja musiikin
opettaja Hilikka-Liisa Sonninen

Tapiolan Seurakunnan lapsi-
kuoro esittämässä joulunäytel-
mää Maija-Liisa Simulan
ohjaamana. Säestäjänä kanttori
Timo Tikkanen. Virkki-Käsi-
työmuuseossa Kuusenkorista-
jaiset 1987.

Kuusenkoristajaiset v. 1991
Virkki-Käsityömuuseumissa.
Toim.johtaja Martta Ritvanen
ja taiteilija Liisa Vallioja.
Tuomas tuo perinteellisesti
leivän joululle.

Kuusenkoristajaiset 30.11.1990
Virkki-Käsityömuuseumissa. Vas.
valtioneuvos ja rouva Johan-
nes Virolainen, lehtori Eeva
Tikka lapsineen, mus.opett.
Hilikka-Liisa Sonninen, laulaja
Maija-Liisa Simula ja Tyyn-
Kerttu Virkki. Taustalla Kari
Kekäläisen maalauksia. -
Kuvat Aaro Asikainen

Vas. toimittajat Sami Belinki, Tytti Niiles, pianotaiteilija Svetlana Koytscheva, Tyyne-Kerttu Virkki ja opettaja Olavi Vilppula Virkki-Käsityömu-
seossa Virpojaisissa 1987.

KARJALAINEN VIRPOMISPERINNE

Palmusunnuntai on viikkoa ennen pääsiäistä. Sen itäsuomalainen nimi on *virpomissunnuntai* (venäl. sanasta verba = pajunoksa). Tällöin lapset kulkivat talosta taloon käsissään kirjavilla tilkuilla tai paperipaloilla koristellut tuoreet pajunvitsat. Keveästi virvottavaa, esim. talon emäntää, lyöden he hokivat:

*"Virpoi, varpoi, vitsat käyvät,
tulevaks vuueks, tuoreeks terveeks"* (Sakkola)

Virpa jäi taloon ja emäntä virpoi sillä samoin lehmänsä ja lampaansa sekä lisäsi "tuoreeks, terveeks" -toivotukseen myös sanan "tiineeks". Vitsat pistettiin läävän kattoon, kunnes ne keväällä annettiin paimenelle käteen, kun karja ensi kertaa laskettiin laitumelle. Tämä tuotti karjalle menestystä.

Muitakin virvottiin kuin emäntää. Esim. talon tytärtä virvottaessa on sanottu:

*"Virvon, varvon, tuoreeks terveeks
ison talon emännäks, viien piian pitäjäks.
Viikoks velaks, vuueks vapaaks,
sinulle vitsat, minulle palkka."*

Viimeinen virke tarkoitti sitä, että lapset tulivat takaisin viikon kuluttua, siis pääsiäissunnuntaina, jolloin oltiin jo paastosta päästy, palkoilleen saamaan hyvää ruokaa ja eväitä.

Nykyisinkin karjalaiset lapset käyvät virpomassa. Usein loruna kuulee tämän:

*"Virvon, varvon, tuoreeks terveeks.
Sulle vitsa, mulle palkka.
Annatko munan vai kanan?"*

Vitsa jää virvottavalle ja palkka haetaan pääsiäissunnuntaina, - usein suklaa- tai koristeelliseksi maalattu pääsiäismuna odottaa virpojaa. Toivottavaa olisi, että verrattain perinneköyhässä maassamme tämäkin juhlatraditio saataisiin säilymään.

Lähdekirjana Kustaa Viikunan
"Vuotuinen ajantieto"

Valmistetaan virpovitsoja. Oik. taiteilija Anni Arola, Tyyne-Kerttu Virkki, Doris Tawast, taiteilijat Lyydi Hurme ja Eva Taimi, johtaja Tellervo Erkama (Sakkolasta Kekkilän kartanon tytär o.s. Jortikka), taustalla Meksikon puuvillainen pukukangas. Kuvat Aaro Asikainen

Sakkola:

*Virpoi, varpoi vitsat käyvät,
tulevaks vuueks tuoreiks
terveiks.*

*Munainen kanaiseltais,
voilusjka lehmältäis,
koakku taikinaltais.*

*Kui monta varpoo,
nii monta orttii.
Virpoi varpoi vitsat käyvät,
tuoreeks terveeks
tulevaks vuueks.
Siul vitsa, miul palkka.
Virvon, varvon viisahaks,
taputtelen taitavaks.*

Räisälä:

*Mie se virvon vitsasella,
koston koivun oksasella,
rikkahaksi, rakkahaksi,
ison talon isännäksi.
Isännälle ihamaha,
emännälle leviä perä,
tyttärelle punaset posket,
pojalle perintö suuri.*

*Virpoi, varpoi vitsat käyvät,
tulevaaks vuueeks,
tuoreeks terveeks,
mie virvo hyvän emännän
villasille vuotehille.
Voilusikka lehmältäis,
munanen kanaseltais,
viinapulli pannultais!
Kui monta lehtii,
nii monta lehmää,
kui monta varpaa,
nii monta vaskaa,
kui monta urpoo,
nii monta uutii!*

VAIHTUVIA NÄYTTELYJÄ

Vuonna 1987

Vokki 40-vuotisnäyttelyt

- 23.01. 1. Karjalan kannaksen nauhat ja nyytingit
 11.04. 2. Karjalan kannaksen kansallispuvun päähineet
 Rajakarjalan käspaikat
 15.05. 3. Maila Salosen veistoksia
 Saini Salosen tekstiilejä
 05.10. 4. Historiallinen pukuesittely: Esteri Vapaaää, solmiot: Jatta Tujunen
 27.11. 5. Joulunäyttely
 Käspaikat, kehrääminen, virpovitsat, joulukoristeet (opetuspäivät)

Vuonna 1988

- 22.01. Virkki-Käsityömuuseon saamat lahjoitukset ja omat ostot 1987, mm.
 käspaikkanäytteitä noin 50 kpl, Talvikki Lausala
 15.03. Martta M. Vallin; kuvakudoksia
 26.03. Perinteellinen pääsiäisnäyttely
 14.05. Perinteellinen kesänäyttely
 22.09. Tyne-Kerttu Virkki-Säätiön 10-vuotisnäyttely

Vuonna 1989

- 05.05. Kesänäyttely
 Eeva Renvall; kuvakudos
 Marina Strukel räsykuvakudokset
 Kolmen nurmijärveläisen taiteilijan yhteisnäyttely:
 Markku Laitakari
 Terttu Lemström maalaukset
 Ritva Nurmes: yksi taulu ostettu KOP:n Klaukkalan toimistoon
 28.10. Tyne-Kerttu Virkin Evakkovuoden näyttely:
 50 vuotta evakkona

Terttu Lemströmin taulut,
 Väinä Aaltosen prof. Sirenin
 pää, Pentti Kaskipuron grafiikka
 "Porkkana". Orimattilan
 nyplätty liina pöydällä.

Markku Laitakarin taidetta.

Maija Aaltosen näyttelystä Vokki-Virkissä 1979 ja 1981 "Lintu". Käsityömuuseon kokoelmat. - Kuva Aaro Asikainen.

Vuonna 1990

07.04. Vappu Eskelinen, tilateoksia
merielämä
Vaihtuvia näyttelyjä Vokki-Virkissä

Vuonna 1991

Vaihtuvia näyttelyjä Virkki-Käsityömuuseon kokoelmista
Pääsiäisnäyttely Raija Tikkanen
29.11. Joulunäyttely, Raija Tikkanen

Vuonna 1992

17.01. Tilkkumosaiikkia, Mirja Vasama
03.03. Kansansoitimet
10.04. Pääsiäisnäyttely
06.05. Suomalais-ugrilainen näyttely:
1. Itäkarjalaista käsityötä:
käsipaikat, revinnäiset ym.
2. Vienankarjalaista juhlapuvustoa.
Prof. Ali Kotkansalon äidin tekemiä 1900-luvulta.
05.06. Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni"-näyttely
24.09.-10.10. Taiteilija Magdaleena Horttanainen "Perinnepellava"
(14 taulua)
Raija Tikkanen: akvarelleja "Vedenjakajalla"
24.10.-27.11. Juhlavuoden lahjoitukset: lehtori Maire Mikkola, toimittaja Mirja
Vasama ym.
27.11.92 - 8.1.93 Joudu Joulu joudu Raija Tikkanen esittämänä

SÄÄTIÖN EDUSTUS VUOSINA 1987 - 1992

1987

- 21.03. Käsityökasvatustieteiden liitto ry Kuopiossa täytti 80 vuotta - onniteluadressi
31.03. Kalevala Koru Oy täytti 50 vuotta, Finlandia-talolla aiheena "Louhi ja Sampo"
08.04. Helsinki pääkaupunkina 175 vuotta Tuomarinkylän museossa teemalla "Eläköön
pääkaupunki", onnitelijoina Pirkko Anttila ja Tyne-Kerttu Virkki
26.04. Kotivilla Oy, tekstiilitaiteilija Maria Boijen muistonäyttely Tammisaaressa
05.06. Tyne-Kerttu Virkki täytti 80 vuotta Vokki-Virkissä
12.06. Helsingin kaupungin museota onnitteli Tyne-Kerttu Virkki Säätiön vuosikirjalla
"Itse tuon sanoiksi virkki II ja III"
Maria Boije onnitteli Tyne-Kerttu Virkkiä

1988

- 12.04. Suur-Helsingin Osuuspankki, tekstiiliopettajat
10.05. Suomen Kotiteollisuusmuseo 80 vuotta
11.05. Väinö Purje 60 vuotta, "Itse tuon sanoiksi virkki III", pellavataulu
13.05. Riitta Immonen 70 vuotta "Itse tuon sanoiksi virkki III", adressi
09.06. Saara Hopea avajaisnäyttely Porvoossa
20.08. Karelia-talon vihkiäiset Lappeenrannassa
27.10. Journalistien rauhantoimikunnan puheenjohtaja Arvo Ahlströmin vastaanotto
06.11. Alfred Kordelin rahaston tilaisuus, jossa Tyne-Kerttu Virkille luovutettiin 20.000
markkaa käsityöperinteen tallentajana

1989

- 24.01. KOP Klaukkalassa Ritva Nurmeksen taulun paljastus
26.02. Tellervo Järvelä 80 vuotta, "Itse tuon sanoiksi virkki IV".
Juhla pidettiin Vokki-Virkissä
05.03. Marttaliitto 90 vuotta, "Itse tuon sanoiksi virkki IV"
12.03. Aarikka Oy 35-vuotisnäyttely, onnitelu "Itse tuon sanoiksi virkki IV"
16.03. Suomi-Amerikka-yhdistys, Taidekerho 40 vuotta
18.03. Katettujen pöytien pääsiäisnäyttely, järjesti Tello Anttila, Klaukkala
22.03. Aira Viitaniemi 50 vuotta, Tampere, "Itse tuon sanoiksi virkki III"
23.03. Eeva Renvallin näyttely Turku
23.03. Eversti Kalervo Huukka 60 vuotta
12.04. Mus.dir. Martti Neuvonen 60 vuotta, "Itse tuon sanoiksi virkki III"
19.04. Ravintola- ja hotellimuseo, Menulistoja 20 kpl
21.05. Pirkko Anttila 60 vuotta, adressi
22.10. Kotiteollisuusneuvos Pirkko Pajunen, Tampere, onnitelu tittelistä
20.11. KOP:n 100-vuotisjuhla Finlandia-talon konserttisalissa
buffetti-illallisineen ja tanssiaisineen

1990

- 19.04. Naisjärjestöjen keskusliitto: Iloa olla Nainen
Toimitusjohtaja Pauli Laimio, Yhtyneet Kuvalehdet 50 vuotta,
"Itse tuon sanoiksi virkki IV"
Karjalan liitto 50 vuotta, edustamassa Tyne-Kerttu Virkki ja Tellervo Järvelä,
adressi
23.04. Helsingin kaupungin museo "Messut"-näyttely
25.04. Käsityökasvatustieteiden koulutuslinja: Merkkkauslinnasta nykypäivään
27.04. Opettajakoulutuksen laitoksen pääjuhla Yliopiston juhlasalissa

- 12.05. Kotiteollisuusneuvos Laura Korpikaivo-Tammisen 60-vuotisnäyttely Lappeenrannan taidemuseossa
- 12.05. Virkki-Säätiön entinen jäsen, ylitarkastaja Annikki Jäntti 50 vuotta, "Itse tuon sanoiksi virkki III"
Alfred Kordelin rahasto 70 vuotta, Yliopiston juhlasalissa
Käsityönopettajain koulutuslinja
- 04.06. Professori Otto I Meurman 100 vuotta, Karjala-adressi
- 1991**
- 10.01. Päätoimittaja Linda Pajanen 95 vuotta
- 12.01. Taiteilija Lyyli Hurme 80 vuotta
- 05.02. Kuulevat korvat, antavat kädet, lämmin sydän. - Terveisiä Mäntyharjulta Marjatta ja Aarno Lindeberg
- 15.03. Fredrika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopiston koulutuslinja 100 vuotta
- 06.04. Lastentarhanopettaja Katriina Nepponen 50 vuotta
- 23.06. Harrastelijänäyttelijä Liisa Kiesiläinen 80 vuotta
- 29.06. Toimitusjohtaja Matti Pellinen 50 vuotta
- 30.06. Reino Arolan näyttely Lopella
- 03.07. Akseli Gallen-Kallelan triptyyk-näyttelyn avajaiset Ruovedellä: elokuussa Jorma Gallen-Kallelan muistonäyttely Ruovedellä: elokuussa Karjalaisten kesäjuhlat
- 07.07. Taiteilija Kylli Koski 85 vuotta
- 16.08. Ylitarkastaja Kerttu Luukannel 80 vuotta
- 22.08. Taiteilija Eva Taimi siunaustilaisuus
- 25.08. Taidemaalari Georg Engström 70 vuotta
Kuvanveistäjä Ville Virkkilä 70 vuotta
- 07.09. Hanna Kuusamon siunaustilaisuus
- 13.09. Lotta-juhla Finlandia-talossa. Edustajina talousopettaja Tellervo Järvelä ja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki
- 12.10. Tekstiiliopettajaliitto 80 vuotta
- 28.10. Sakkola-esittely Karjalatalossa
- 1992**
- 30.01. Professori Paavo Liski 60 vuotta
- 13.04. Kansanedustaja maisteri Ritva Laurila 60 vuotta
Lehtori Rakel Suominen
Lehtori Arvo Suominen muiston kunnioittaminen
- 20.04. Hillevi Lehtonen 60 vuotta
- 21.04. Taidegraafikko Reino Arola 75 vuotta
- 25.04. Sakkola-Seura 30 vuotta Karjalatalolla
- 29.04. Biblia-seura 350 vuotta
- 04.05. Tuglas-Seura 10 vuotta
- 15.05. Fil.lis. Linnea Lindfors, onnittelu ensimmäiselle ruotsinkieliselle tohtoriksi väitelleelle tekstiilityön opettajalle. (Väitöstilaisuus Åbo Akademiassa.)
- 22.05. Lehtori Tuulikki Salo 70 vuotta
Arkkitehti Jussi Pfeiffer, Porvoo. Näyttelyn avajaiset toukokuussa, onnittelut "Itse tuon sanoiksi virkki IV"
- 05.06. Tyyne-Kerttu Virkki 85 vuotta. Elämäntyöni näyttelyn avajaiset, Virkki-Käsityö-museo
- 29.07. Lehtori Lea Aaltonen-Everhall 70 vuotta, "Itse tuon sanoiksi virkki I"
- 14.06. Sisustusarkkitehti Eino Kerminen 60 vuotta, Vihti
- 17.06. Maisteri Terttu Laine 60 vuotta, Helsinki

- 22.06. Toimitusjohtaja Pentti Hellevaara 60 vuotta, Heloffset Oy, Hki. Onnittelemassa Tyyne-Kerttu Virkki ja Martta Ritvanen.
- 26.06. Taiteilija kotitalousopettaja Tellervo Anttila 50 vuotta, Klaukkala, onniteluadressi
- 12.06. Taiteilija Magdaleena Horttanainen, Järvenpää, onnitelut näyttelyn johdosta
- 12.06. Opetusministeri Riitta Uosukainen, Imatra 50 vuotta, onniteluadressi ja "Itse tuon sanoiksi virkki III"
- 25.08. Sisustusarkkitehti Erkki Blomroos ja muotitaiteilija Liisa Vallioja, vihkiäiset Kirkkonummella Whitträskissä, onniteluna kuvakudos; Marina Strukel "Ikkuna"
- 01.09. Opetusneuvos Siiri Valli, arvonimen onniteluna tekstiili pöydälle
- 03.09. Tekstiilitaiteilija Mirja Tissari, näyttelyn avajaiset Design Forumissa, Fabianinkatu 10
- Valtiosihteeri Martti Ahtisaari, onnitelu Namibian kunniajäsenelle sekä Geneveen nimittämisestä neuvottelijaksi
- 22.09. Laulajatar Maire Virkkunen 70 vuotta
- 24.09. Taiteilija Raija Tikkanen, "Vedenjakajalla" näyttely Virkki-Käsityömuuseumissa, onnitelut
- 21.10. Kanslianeuvos Jorma Savolaisen muistoa kunnioittaen

Puolalaisen kansannaisen viitta zapaska, jota on käytetty sadeilmalla pään suojana. Kangas on käsinkudottua, paksua villakangasta. Lahjoitti Mirja Vasama v. 1992.

Jugoslavialainen pusero. Kangas ohutta valkeata villapalttinaa. Etukappaleessa ja hihoissa runsasta ristipistikirjontaa. Lahjoitti sakkolalainen Impi Väre v. 1992. Kuvat SKS Hilkka Nevalainen.

LAHJOITUKSIA VIRKKI-KÄSITYÖMUSEOLLE JUHLAVUONNA 1992

Taiteilija Magdaleena Horttanainen lahjoitti pellavaa esittelevän taulukokoelman, aihe Muolaasta Karjalan Kannakselta (14 kpl).

Lehtori Maire Mikkolan perikunta n. 100 kpl opetustyöhön liittyvää käsityömallia ja sidottuja Omin Käsin -lehden vuosikertoja ja muuta kirjallisuutta.

Toimittaja Mirja Vasama: Damaskolainen kaftaani; lahjoitettu kenraalin rouva Salli Siilasvuolle, joka on lahjoittanut sen Mirja Vasamalle ja hän edelleen Virkki-Käsityö museolle. - Samanlainen oli lahjoitettu Nancy Kissingerille.

Toimittaja Mirja Vasama lahjoitti mm. uuden turkkinsa ja monenlaista muuta kirpputoritavaraa museon hyväksi myytäväksi, käsityöalan kirjallisuutta ja tarjottimia n. 50 kappaletta.

Sirkku Dölle, museovirasto, valokuvat Elämäntyö-näyttelyyn ja Juuret Karjalassa -näyttelyyn (1910-1940).

Sihteeri Leila Renfors: Käsityö museon esitteitä.

Metsäneuvos Veli-Matti Kauhanen; Juhlavuoden paperi- ja muovimateriaalia, näyttelykutsuja.

Kansallis-Osake-Pankki: Optimism ja 3.000 mk.

Kustantaja Kirjayhtymä, Alea kirja Oy, Librum/foht. Virtanen 50 kirjaa Käsityö museon hyväksi myytäväksi.

Soili Borgström: Onnen sarvi, kuivakukista

Leila Renfors: Meksikolainen käsinmaalattu kurpitsankuorimalja

R. Kekki: Sakkolassa (v. 1926) kudottu keinutuolin matto

Hannu Siekkinen-Hannu Taina: Herra kuningas

Erkki Kansanaho: Papit sodassa

Anne Aare: Rannerengas ja luinen hiussolki

Terttu ja Jermu Laine: Elämän kokoinen kumppanuus

SKS/Kaarina Sala: Menin puutarhaani -kirja

Anneli Yrjänäinen: Vienankarjalainen kynttilänjalka, 2 kpl (1942)

SKS/Hilkka Nevalainen, valokuvia 38 kpl

Takana puolalainen käsilaukkukori Varsovasta ja turkkilainen kuparikannu. Puiset maalatut munakupit Suomesta, pumuna on venäläinen. Kannellinen rasia Puolasta, Zakopanesta on valkopyökkää, kauttaaltaan koristettu käsin kaivertamalla. Sukkula on kotoisin Lähi-Idästä. Kenkäpussi ja kaksi taskua ovat Mirja Vasaman ketjuvirkkauksokokeiluja.

Taustana iranilainen painettu kangas, pohja käsinkudottua puuvillaa. Etualalla intialainen miehen lannevaate Ahmedabadista. Kangas ohutta villaa, käsinkudottu. Metallitarjotin Kairosta. Pinta koristeltu käsin takomalla. - Mirja Vasaman lahjoitus.

KIRJA JA MUTTA LAHJOITUKSIA SÄÄTIÖLLE V. 1987-1992

Vejjo Meri: Elon saarel tääl. Aleksis Kiven taustoja
Liisa Kiesiläinen: Ei missiä muual
Sylvia Nurminen: Koivistolta tuulee
Vuosisatamme kuvissa I, II
August Strindberg: Historiallisia pienoisromaaneja
Mestari Olavi: Legendoja
Painotalo II Anson Oy: Suomen kansallispukujen historia, kansallisteos II 1990
Antti Henttonen-Onerva Hyvönen: Päivään päin
Kauko Kare: Mäntyperän vihreä kirja, Yrjö Jylhä
Outi Pakkanen: Tapahtui kesäsaarella
Uhra Beata Simberg: Taideryijyjä
Irja Liuksiala: Pöllisen möhläyksiä/Aarno Liuksiala
Paul Härmson: Tänavad läbi aegade
Toini-Inkeri Kaukonen: Kalevipoeg Kivennavalla
Siniveli: Viro taistelee itsenäisyydestään
Francesca Lind-Mascitti: Anversa dagli Abruzzi 3.8.91
R. Kaulig-Niebeek-Haapsalu: Pohjamaade Venetsia
Wetterhoffin mallikirja (1 kpl), Talvikki Lausala Erilaisia tekstiilejä (19 kpl), Kaarina Aulio Erilaisia tekstiilejä (8 kpl), Hilikka Murole Silkkisiä kirkkohuiveja (2 kpl), Ester Pajakari Ikoni, Kasanin Jumalan äiti (1 kpl), Irene Schütz Iltapuku ja pieniä tekstiilejä (3 kpl), Eva Taimi Grafiikkataulu (1 kpl), Vakuutusyhtiö Fennia Vokki 40 onnittelu: Grafiikka
Kirjallisuutta suomalaisilta ja eestiläisiltä ystävilta
Petroskoi, Karjala: Karjalainen kansankirjonta (1989)
Eeva Niinivaara: Kulttuuri-lugukirja peeglis
" Yhä paistaa sama aurinko
" Kasvumaa: Eeva Niinivaaran kirjoituksia vuosilta 1923-1961
Eino Kerminen: Valokuvia Suomesta 7.9. - 4.10.1992
Tuglas-Seura: Ilmari Kiannon Vienan Karjala

SYNTYMÄPÄIVÄONNITTELUJA 5.6.1992

Valtioneuvosto: Riitta Uosukainen, opetusministeriö kirja: ARS, Suomen taide
Lietuos istorijos paminklai (Monuments of Lithuanian History)
Jolanta Ruleviciene: Karpinioi I virselis
Käsi- ja taideteollisuusliitto, Taitolehti: kirja: European Folk Art
Esko Melonin perhe kirja: Vihreillä niityillä, valikoima psalmeja kuvitettuna
Eesti Naine: Eesti Naise käsitööalbum (lehti) sirje 1/92
levyjä - Marie Under: Ballade
- Apelsin
- Eesti murdepalu
- Liivi (Soome-Ugri Rahvaste laule)
- Lited ja joonistused Mare vint
Mats Traat: Minge üles mägedele -kirja
Oili Komonen: Ennen ja nyt
Seppo Heiskanen: Maija Karma sadun kuvaaja
Kaija: Poppakanakirja
Sakkola-Seura: Ilokonti (karjalaisia kaskuja)

Satu Hukkinen Kehrääjien kilta: Kehrä 1/92

Kaija Aarikka ja perhe: Puukukkia

Kaija ja Aila Karppinen: Taidokkaasti viitelöimällä tehty pöytä

Annikki Karvinen: Juhlapannulappu

Tuglas-Seura: Eestiläinen vyö

Triinu-lehti: Haapsalun huivi, sininen ohut, taidonnäyte

Kalli Nukk: Eestiläinen pitsipoimintainen esiliina

Maija-Liisa Simula: Kreetalaisen naisluostarin nunnien kertomus ja kaitaliina

Oili Mäki: Kuohuvan kaivon laulu

Inkeri Kilpinen: Nouse Inkeri

Sveitsiläisiä kahvikuppeja.
Ostettu Zürichistä v. 1957.

Anneli Qveflanderin peilejä v.
1977.

Kaija Mustakallion suunnit-
telemia sohvatyynyjä v. 1960.
- Kaikki kuvat Virkki-Käsityö-
museon kokoelmista.

PERINNE

Toimittaja Aili Tuhkanen esittelee Olli Komosen kirjan Nimipäivä ja Kiviniemen markkinat Sakkola 1992 Virkki-Käsityömuuseumissa 19.9.1992. Oikeustiet.kand. Liisa Kiiänlinna, Kuopio, toimitusjoht. Heino Vattulainen, Lohjansaari, Florida, toimittaja Aili Tuhkanen, maisteri Auvo Ryyänen, Tyyne-Kerttu Virkki, sakkolalaiset Impi Väre, Risto Jääskeläinen ja lehtori Tuulikki Salo.

Virkki-Käsityömuuseumissa "Sana ja Sävel" 17.9.1992. Oik. Tyyne-Kerttu Virkki, taiteilija Leena Pursiainen, taiteilija Raija Tikkanen ja poikansa Tuukka Tikkanen. Kuva: Eeva Meloni

Konsultti Väinö Purje (Väiski) Virkki-Käsityömusseossa perin-
nepäivänä 21.9.1991.

Kuusenkoristajaiset Virkki-
Käsityömusseossa 27.11.92.
Jouluperhe: ympäristöjohtaja
Esko Meloni, mus.lehtori
Marja-Liisa Meloni ja lapset
Carlo, Julius ja Marius. Edes-
sä vas.: äiti ekonomi Mirja
Meloni. Tuomas (Carlo) on
tuonut joululeivän jouluemän-
nän Maritta Ritvasen kutsu-
mana. Ravintolapäällikkö
Erkki Meloni oli estynyt,
hänen vaimonsa FM Helena
Meloni ja lapset Lina ja Anto.
FK Eeva Meloni ja Tyyne-
Kerttu Virkki.
Taustalla "Pellavaperinne"
taulusarja: Magdaleena Hortta-
nainen.

Professori Otto I. Meurman ja
Tyyne-Kerttu Virkki.

PERINNE- PELLAVAA

Taiteilija Magdaleena Horttanaisen maalaussarja "Perinnepellava" esittää erilaisia pellavan kasvatus- ja valmistusvaiheita aina valmiiksi vaatteeksi saakka.

Opinnot:

Fredrika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopisto 1948

Posliinikoristajamestari 1962

Taideteollinen Oppilaitos, piirustus- ja sommittelukurssi 1966

Vapaa Taidekoulu 1971

Magdaleena Horttanainen on järjestänyt 38 näyttelyä

Vokki-Virkissä v. 1984 ja viimeksi Tartossa v. 1992.

Hänen töitään on eri kokoelmissa yhteensä 121.

Karjalan Liiton kuvataidekilpailu vuonna 1978, II palkinto ja vuonna 1979, I palkinto.

Magdaleena Horttanainen lahjoitti "Pellavaperinne" taulut (14 kpl) Virkki-Käsityömuscolle v. 1992.

Loimen luominen

Kehräjätyttö

TILKKUMOSAIKKIA

Mirja Vasama, monipuolinen käsityön taitaja on erikoistunut tilkkutöiden suunnitteluun ja valmistamiseen. Hänen luovuutensa tuntuu ehtymättömältä ja hänen taiteellisuuteensa liittyy äärimmäinen tarkkuus ja kätevyys. Vasaman näyttely oli Virkki-Käsityömuuseumissa v. 1992. Siinä oli esillä 14 suurta työtä.

"Metsä" v. 1978

"Metsälampi" v. 1970

Mirja Vasaman tilkkumosaiikkia näyttelystä 7.8.-29.11.92 "Roihu" v. 1990. Kuvat Tytti Niiles.

VIRKKI-KÄSITYÖMUSEO 15 VUOTTA KÄSITYÖTAIDON TALLENTAJANA JA KEHITTÄJÄNÄ

Virkki-Käsityömuzeon viidestoista toimintavuosi on monine tapahtumineen antanut Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön ja Käsityömuzeon toiminnalle arvokkaan, säätiön historiaan tallennettavan sisällön. Juhlavuoden 1992 tapahtumista merkittävimmät ovat olleet Tyyne-Kerttu Virkin "Elämäntyöni"-näyttely, erityisesti sen avajaiset 5 päivänä kesäkuuta, jolloin käsityöneuvos Virkki vietti myös 85-vuotismerkkipäiväänsä. Yli 200 juhluvieraista toi henkilökohtaisesti sydämelliset onnittelunsa kunnioitetulle ja edelleenkin toimintatarmoiselle käsityöneuvokselle. Saman verran onnitteluja kertyi läheltä ja kaukaa eräiden julkisten tahojen sekä lukuisten ystävien ja Tyyne-Kerttu Virkin monipuolista, omalla alallaan erittäin merkittävää elämäntyötä arvostavien yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden muistaessa juhlijaa sähköin, kirjein sekä lahjoin. Myös Käsityömuzeon kokoelmat ovat juhluvuonna karttuneet runsain lahjoituksin. Virkki-Käsityömuzeo perustettiin vuonna 1977 ja Tyyne-Kerttu Virkki Säätiö vuonna 1978 ylläpitämään ja kartuttamaan Käsityömuzeon kokoelmia sekä vaalimaan ja kehittämään suomalaista, lähinnä karjalaista perinnee- ja tapakultuuria. Museosta vastaa sen perustaja, käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki ja museotoiminnan tukemiseksi perustettu vapaaehtoinen Käsityömuzeon ystävien ryhmä. Museon kiinnostavuutta ovat huomattavasti lisänneet kansallisen esineistön lisäksi eri maista tuodut käsityötaidon näytteet, joista ovat syntyneet AUNUKSEN, EESTIN, MEKSIKON, KYPROKSEN kokoelmat, samoin kuin lukuisat yksityisten koti- ja ulkomaisten henkilöiden lahjoittamat esineet. (Museossa on noin 1500 kortistoitua esinettä sekä käsityö- ja taidekirjallisuutta yli 1000 teosta.) Näin museolla on perustamisestaan lähtien ollut myös *kansainvälistä* ulottuvuutta.

Käsityömuzeon kokoelmat ovat pääosin kertyneet vuosikymmenien kuluessa liittyneenä Tyyne-Kerttu Virkin ansiokkaan elämäntyön eri vaiheisiin käsityön, koti- ja taideteollisuuden opettajana ja johtajana Karjalassa, Eestissä ja Aunuksesta, Vokki Oy:n taiteellisena suunnittelijana ja liikkeen johtajana sekä ennen muuta päätoimittajana OMIN KÄSIN -lehdessä vuosina 1944-1970. Näiden 26:n päätoimittajavuoden aikana Tyyne-Kerttu Virkki pyrki useilla kymmenillä eri maitiin suuntautuneilla työ- ja yksityismatkoilla saamaan kokonaisnäkemysten kunkin maan perinteisestä kansankäsityöstä, sen historiallisesta taustasta, käsityön ja kotiteollisuuden harrastamisen laajuudesta, asemasta ja arvostuksesta yhteiskunnassa sekä vaikutuksesta kansalliseen kulttuuriin ja teolliseen muotoiluun. Tavoitteena oli lehden välityksellä innostaa suomalaiset harrastamaan, ylläpitämään ja kehittämään käden taitoja ja kekseliäisyyttä sekä elvyttämään kansallista käsityöperinnettä, kokeilemaan ja luomaan uutta. Tällä oli osaltaan myös henkisesti tervehdyttävä vaikutus, kun sodan jälkeen käsi-, koti- ja taideteollisuus alkoi elpyä ja etsiä uusia ratkaisuja.

Käsityömuzeon esineistö muodostaa moni-ilmeisen kokonaisuuden alkaen yli kaksisataa vuotta vanhoista suomalaisista kotien kudonnaisista (esimerkiksi laihialaisen Ritva Kermisen lahjoittama, 1740-luvulta peräisin oleva, perintönä suvussa kulkenut pujotuspeitto) ja päätyn muun muassa muzeon vasta saamaan itämaiseen juhlavaatteeseen, kaftaaniin. Juuri se, että muzeo tallentaa eri puolilta maailmaa hankittuja ja saatuja käsityötaidon näytteitä, antaa pienelle, yksityiselle käsityömuzeolle aivan oman leimansa. Kokoelmat kuvastavat käsintehtyyn, luovan työn yhteisiä inhimillisiä piirteitä sekä niiden kansallisia ja yksilöllisiä eroavuuksia.

Siiri Valli
opetusneuvos

THE VIRKKI MUSEUM OF HANDICRAFTS: 15 YEARS AS RECORDER AND DEVELOPPER OF HANDWORK ART

The fifteenth year of activity of the Virkki Handicrafts Museum has with its many activities given the Tyyne-Kerttu Virkki Foundation and the Handicrafts Museum a valuable contents to be recorded in the history of the Foundation. The most noteworthy events of the Jubilee Year 1992 have been "My Life's Work" Exhibition of Tyyne-Kerttu Virkki and especially its opening ceremonies on June 5, when Counsel of Handwork Tyyne-Kerttu Virkki celebrated her 85th birthday. Over 200 guests came to congratulate the esteemed and still active Counsel of Handwork. An equal amount of congratulatory messages in the form of telegrammes, letters and presents came from far and near, from public officials and various friends and organisations and private people, who admire Tyyne-Kerttu Virkki's manysided and in its own field very important work. Also the Museum collections have grown because of plentiful donations. The Museum of Handicrafts was founded in 1977 and the Tyyne-Kerttu Virkki Foundation in 1978 to maintain and increase the Museum collections and to record and develop Finnish, especially Karelian, tradition and culture. The founder, Handwork Counsel Tyyne-Kerttu Virkki, and a voluntary group founded as support for the Museum, the Museum Friends, take care of the Museum. Interest in the Museum has been increased by handwork samples brought from abroad: the Aunus, Estonian, Mexican and Cyprus collections and also by objects donated by private people from Finland and abroad, in addition to the national collections. (The Museum has about 1500 catalogued objects and library of over 1000 volumes on handwork and art.) Thus the Museum has also had international dimensions ever since its start.

The Museum Collections have mainly accumulated during the decades connected with Tyyne-Kerttu Virkki's remarkable work as teacher and director of handwork, handicrafts and industrial art in Karelia, Estonia and Aunus, as designer for Vokki and as its manager and last, but not least, as Editor-in-Chief of the "Omin Käsin" magazine from 1944 to 1970. During these 26 years as Editor-in-Chief Tyyne-Kerttu Virkki achieved at getting an overall glimpse of the traditional folk handwork, its historic background, the extent of handwork and handicrafts as a hobby, their status and value in the society and effect on national culture and industrial design in all the countries where she travelled on business or privately. Her aim was with the help of the magazine to inspire the Finns to do handwork, maintain and develop the skill of the hand and inventiveness and to revive the national handwork tradition, to experiment and create. This had also a reviving effect when after the war handwork, handicrafts and industrial art began to rise again and look for new solutions.

The collections of the Museum form a multi-faceted whole beginning at wooden Finnish household articles over 200 years old (for example a family heirloom blanket dating back to the 1740's, donated by Ritva Kerminen) and ending, amongst others, in a kaftan, an oriental festive costume recently received. The fact that the Museum gathers samples of handwork from different parts of the world gives a small, private museum its own character. The collections portray the mutual human traits of creative work made by hand and the national personal differences.

Siiri Valli
Counsel of Education

KÄSITYÖMUSEON KOKOELMISTA

Työne-Kerttu Virkki-Säätiön toiminnasta ja museon perustajasta on vuosien varrella julkaistu useita lehtiartikkeleja. Myös haastatteluin on tallennettu karjalaista käsityö- ja tapaperinnettä Työne-Kerttu Virkin työn ja näkemysten perusteella, muun muassa Leena Svinhufvudin vuonna 1990 tekemä haastattelu Taideteollisuusmuseon toimeksiannosta.

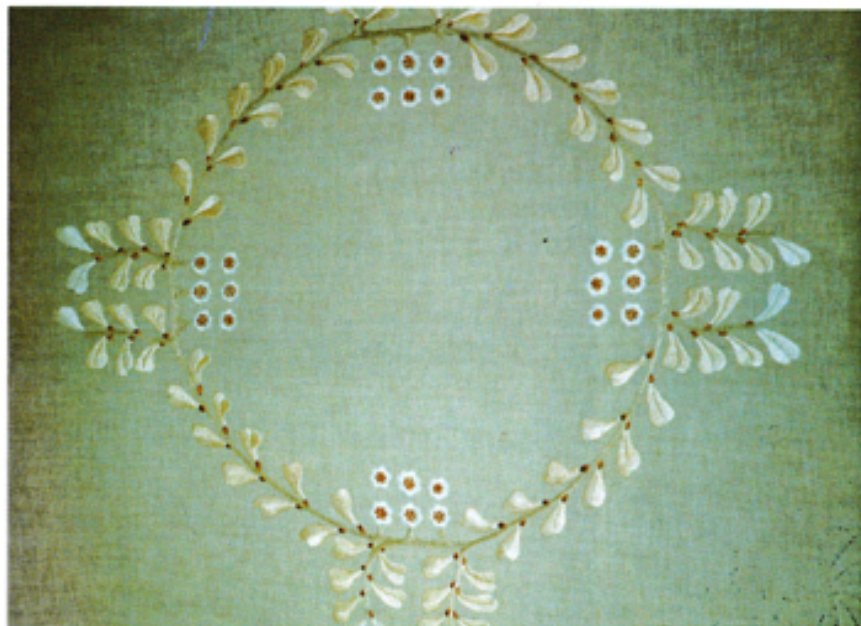
Tutkimuskin on alkanut kiinnostaa nuoria käsityöalan opiskelijoita. Kuopion Koti- ja taideteollisuusoppilaitoksen opiskelija Ritva Hokkanen teki v. 1985 lopputyön aiheenaan "Työne-Kerttu Virkin Omin Käsin -lehti 1938 - 1970 ja lehden 1-6-vuotiaiden neulevaatteet". - Opiskelija Tiina Lyijynen Fredrika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopistosta on tehnyt lopputyönä tutkielman käsityöneuvos Työne-Kerttu Virkin elämäntyöstä. Tutkielmassa on selvitetty hänen asemaansa, tehtävänsä ja vaikutustaan suomalaisen kotiteollisuuden piirissä käyttäen tutkimusaineistona painettuja ja painamattomia lähteitä, haastatteluja ja valokuvia.

Työne-Kerttu Virkki was interviewed by Leena Svinhufvud for the Museum of Applied Arts and by Tiina Lyijynen for her diploma work done for the Fredrika Wetterhoff Teacher Institute. A student from the Kuopio Institute of Art and Handicrafts, Ritva Hokkanen, has written her diploma work titled "Työne-Kerttu Virkki's Omin Käsin Magazine from 1938 to 1970 and the Knits for One to Six-Year Old Children".

Virkki-Käsityömuzeon juhlanäyttelyssä 1988 Ritva Kermisen Laihialta lahjoittamat suvun vanhat tekstiilit: pujoituspeitto 1740-luvulta ja mustapunaainen tükänä 1800-luvulta.

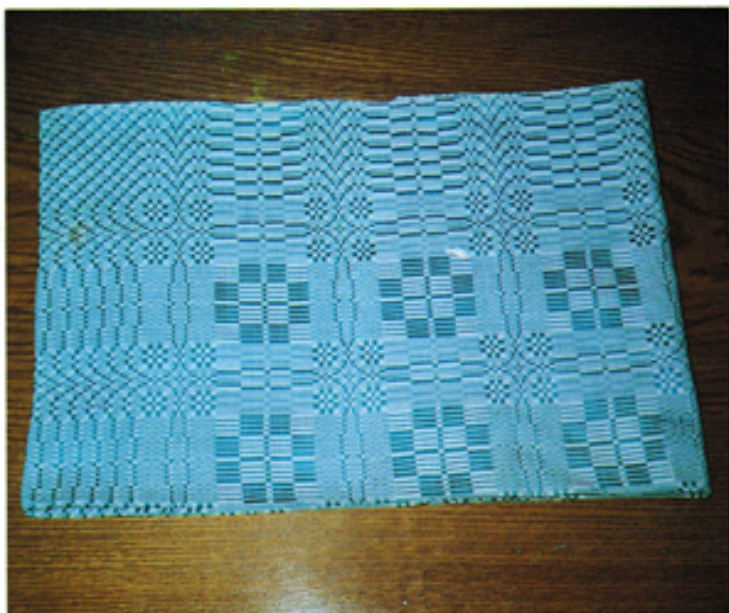
KÄSITYÖMUSEON KOKOELMISTA

FM Onerva Hyvösen valmistamia jugend-tyyppisiä käsityöitä hänen näyttelystään Vokki-Virkissä 1.11.1989.

KÄSITYÖMUSEON KOKOELMISTA

Sakkolassa kutomakursseilla kudottu kudekuviollinen pöytäliina vuodelta 1928. Lahjoitettu Virkki-Käsityömuuseolle.

Irja Niemisen pommisuojassa 1940 virkkaama laukku. Lahjoitettu Virkki-Käsityömuuseolle v. 1989.

Keinutuolinmatto valmistettu Konnitsan maamieskoulussa Karjalan Kannaksella v. 1926. Kutoanut Aino Karhu (o.s. Kekki), syntyi Sakkolan Panunasaressa 25.11.1904. Lahjoittajat Matti Kekin tyttäret Essi Winter ja Laura Rousku.

KÄSITYÖMUSEON KOKOELMISTA

Jerusalemissa ostettu aasin vyö
v. 1968.

Italialaiset sukat, mustat, käsinneulottu ristipistokoristelu. Varressa kirjontaraitoja, jalkaterän päässä kukkakoristelu. Mustat villasormikkaat, italialaiset. Lahjoitti käsityönopettaja Sirkka-Liisa Riuska v. 1962.

Viipurista ostetut eestiläiset sukat kirjoneulella. Kuvat SKS/Hilkka Nevalainen

Evakkovuoden näyttelyssä 1.11.1989 Vokki-Virkissä karjalaisten töitä.

Käsityönäyte Karjalan Kannakselta Anni Lampénin kokoelmista.

Onerva Hyvösen jugend-näyttelystä Vokki-Virkissä 1.11.89.

Anni Lampénin evakkovuoden näyttely 1989. Kuvassa pyyheliinapeite vuodelta 1939.

VIRKKI-KÄSITYÖMUSEON KOKOELMISTA

Aino Hausmannin valmistamia helmikoruja ja Karin Vikstedtin pikkuliinoja.

MARIA KOTKANSALON VIENANKARJALAISET PUVUT

**Vienankarjalaisen ortodoksinaisen
puvusto vuosisadan ensimmäisinä
vuosikymmeninä**

Puuvilladamastista ommeltu
suora sarafaani.

Virkki-Käsityömuuseon kokoelmiin on tallennettu vienankarjalaisen Maria Kotkansalon ainutlaatuinen puvusto. Maria Kotkansalon pojan, professori Ali Kotkansalon vuonna 1982 Karjalan Sivistysseuralle lahjoittama kokoelma käsittää naisen asukokonaisuuksien lisäksi joitakin lapsen ja miehen vaatteita. Naisen asukokoelmaan kuuluu peräti kuusi sarafaania, kuusi röjkyä, kolme esiliinaa, kaksi ylistä, kolme rätsinää ja kaksi huivia. - Puvusto on joulukuussa 1992 luovutettu Suomen Kansallismuseolle.

Maria Kotkansalo, o.s. Kuismen (s. 1895 tai 1897) syntyi Kiestingissä, Kokkosalmen kylässä varakkaaseen perheeseen. Puvuston hän on valmistanut omia häitään edeltävänä aikana, kappioiksi. Varakkaan perheen tyttärenä hän on voinut valmistaa kapiensa Pietarista tuoduista silkki- ja villakankaista. Suuri osa puvuista on koneella ommeltuja, jotkut ovat kokonaan käsin ommeltuja. Villa- ja puuvillakankaat ovat kauniita ja hyvälaatuisia. Luonnonsilkkihuivit ja -esiliinat kuuluivat pyhävaatteisiin. Lahjoittajan vanhemmat olivat molemmat varakkaista perheistä. Kankaat on ostettu luultavasti Pietarista, ne ovat parempia ja kalliimpia kuin mitä tavallisen talonpoikaisvaimon pukuihin käytettiin. Hyvästä ja vahvasta kankaasta sanottiin: "Pahasta akasta ja hyvästä kankaasta ei pääse eroon."

Maria Kotkansalon vienankarjalaisessa puvussa opettaja Viivi Vuoristo avustajineen v. 1983.

THE COSTUMES OF MARIA KOTKANSALO AS PART OF THE COLLECTIONS OF THE VIRKKI MUSEUM OF HANDICRAFTS

The wardrobe of a Russian Karelian Greek Catholic woman during the first decades of the century

A part of the collections of the Virkki Museum is the unique wardrobe of Maria Kotkansalo from Russian North Karelia. The wardrobe was donated by Maria Kotkansalo's son, professor Ali Kotkansalo, in 1982, and it consists of women's outfits and some clothes for men and children. The donated wardrobe of the woman consists of six sarafans, six jackets (röijy), three aprons, two blouses (ylinen), three shirts (rätsinä) and two scarves.

Maria Kotkansalo, born Kuismin in 1895 or 1897, was born in the village of Kokkosalmi in Kiestinki into a well-off family. She had sewn the clothes during the time previous to her wedding as part of her trousseau. As daughter of a wealthy family she could use silks and wool cloths bought from St. Petersburg as material for her trousseau.

Maria Kotkansalon sarafaanit
takaa.

Maria Kotkansalon kapioihin
kuuluvat sarafaanit. - Kuva R.
Bäckman. Museovirasto.

KIESTINGISTÄ PIIKKIÖÖN

Maria Kotkansalo avioitui leskimiehen kanssa, joka elätti perheensä mm. kaupalla ja Kiestingin kunnan esimiehen tehtävissä toimien. V. 1922 perhe joutui kuitenkin lähtemään Kiestingistä venäläisten ryöstöretkien takia. Kotkansaloilta vietiin muiden tavaroiden ohella mm. miesten vaatteet, mutta naisen puvut saatiin turvaan. Puvustoa kuljetettiin heinähakissa muiden tavaroiden joukossa ensin Kuusamoon ja sitten Muhokselle, jossa Maria Kotkansalon aviomies elätti perheensä Oulujokivarressa lohikalastuksella. Muhokselta puvut kulkeutuivat Petsamon ja Oulun kautta Piikkiöön Ali Kotkansalon mukana.

Professori Kotkansalo ei muista äitinsä koskaan käyttäneen pukuja. Ilmeistä on, että hän vähitellen luopui omasta pukuparresta, jotta ei erottuisi valtaväestöstä. Maria Kotkansalo säilytti pukuja kuitenkin arkussa, josta ne vuosittain otettiin esille. Maria Kotkansalo oli tarkka nainen, joten vuosittainen tuuletus pukujen säilymisen kannalta oli tärkeää.

SARAFaanIT

Maria Kotkansalon sarafaanit, kuten hän hameitaan nimitti, on yhtä lukuun ottamatta valmistettu yksivärisistä ostokankaista: villadamasti- ja karttuunikan-kaista. Ohuet villadamastikankaat on kuvioitu kukkakuvioin. Sarafaanien väriskaala on laaja; kokoelmassa on oljenkeltainen, punainen, sininen sekä vaalen ja tummanvihreän väriset sarafaanit, yksi kutakin. Yksi on ommeltu punamustaruutuisesta puuvilladamastista.

FROM KIESTINKI TO PIIKKIÖ

Maria Kotkansalo married a widower, who earned the livelihood for his family by working as a merchant and as head of the Kiestinki county. In 1922 the family had to leave the region because of raids done by the Russians. The Kotkansalos lost in this manner amongst other items also men's clothes, but the women's clothes were rescued. The clothes were transported in a hay wagon among other goods first to Kuusamo and then to Muhos, where Maria Kotkansalo's husband earned their living by fishing salmon in the Oulu River area. From Muhos the clothes travelled on to Piikkiö via Petsamo and Oulu along with Ali Kotkansalo.

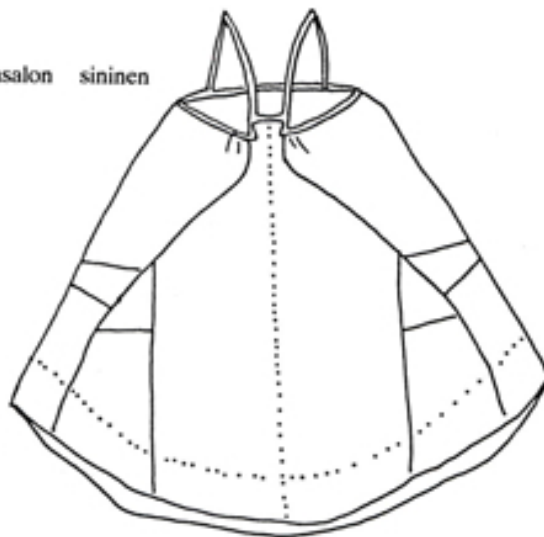
Professor Kotkansalo does not remember his mother ever wearing the clothes in order not to differ from the main population. Maria Kotkansalo kept the clothes in a chest, out of which they were taken every year. Maria Kotkansalo was very determined about having the clothes aired annually in order to keep them in good condition.

THE SARAFANS

Maria Kotkansalo's sarafans, as she called her dresses, are all except for one made of one-colour bought cloths: wool damast and thin cotton cloth (karttuuni). The thin wool damasts are wide: straw yellow, red, blue, light green, dark green, one of each. One is sewn out of red and black plaid cotton damast.

Maria Kotkansalon sininen kiilasarafaani.

Sarafaanien mallit noudattavat yleisesti tunnettua linjaa. Kokoelman sarafaaneista viisi on tyypiltään ns. suorasarafaania ja yksi ns. kiilasarafaani. Suorasarafaanit on ommeltu neljästä kankaan levyisestä, suorakaiteen muotoisesta kappaleesta laskostamalla ne suoraan yläreunaan, rintojen yläpuolelle. Laskostus on tehty siten, että sarafaanin etuosa koostuu yhdestä ja takaosa kolmesta kappaleesta. Näin sarafaanin väljyys on etupäässä koottu taakse, jossa se on sidottu pienin laskoksin hartiatilkkuun. Laskostus on tehty sivujen mukaisesti, keskeltä sivuille päin. Yläreunan nurjalle puolelle on ommeltu kapea, usealla koneompeleella kiinnitetty vuorikaitale, joka tukee laskoksia. Kahdessa sarafaanissa hartiatilkun laskostus on lisäksi kiinnitetty päältäpäin ketjuvirkkauksella.

Kaikissa suorasarafaaneissa on yläreunan vasemmassa sivussa lyhyt, yhdellä tai useammalla metallihakasella suljettava halkio. Halkion ansiosta hame voitiin pukea pään ylitse helposti päälle. Helmat on vuoritettu, sillä näin hame saatiin sekä laskeutumaan kauniimmin että kestävämpään kulutusta paremmin. Yksilöllisyyttä ja näyttävyyttä sarafaaneihin on saatu kapeiden olkain- ja yläreunakanttausten sekä helmanauhojen avulla. Kanttaukset on tehty sarafaanista poikkeavan värisellä puuvilla-, villa- tai satiininauhoilla. Erittäin tyylikäs kokonaisuus on saatu etenkin oljenkeltaisesta sarafaanista, jossa on tummanvihreät yläreuna- ja olkainnauhat sekä tummanpunainen helmanauha.

Vaaleanvihreä sarafaani on somistettu leveällä, rypytetyllä helmakaitaleella, joka on samalla tuonut sarafaaniin lisää pituutta. Tämä ns. rimpsuhelmainen sarafaani on muuten valmistettu samalla tavalla kuin muutkin suorasarafaanit.

Sinisestä puuvillakarttuunista ommeltu sarafaani edustaa ns. kiilasarafaanien tyyppiä. Sarafaani on kauttaaltaan vuoritettu, ja vuori on ommeltu päällikankaaseen kiinni pienin etupistoin keskeltä takaa, helmasta sekä saumoista. Tämä sarafaani on malliltaan pyöreämpi kuin edellä mainitut, siinä ei ole laskostuksia lainkaan. Somisteena sinisessä kiilasarafaanissa on keskiedussa etuhalkion sijasta punaisesta villanyöristä ja mustista muovinapeista tehty valenapitus.

RÖIJYT

Puvustoon kuuluu kuusi lyhyttä vartalonmyötäistä päällysvaateita, röijyjä, jotka puettiin sarafaanien päälle. Edestä nepeillä kiinnitettävissä röijyissä on pienet pystykaulukset ja useita pieniä yksityiskohtia, joiden avulla kustakin päällysvaatteesta on saatu erilainen. Erivärisistä puuvilla- ja villakankaista ommellut röijyt on koristettu mm. samettikaitaleilla, aaltokuvioisilla nauhoilla, hiuslaskoksilla sekä päälletikkauksilla. Röijyjen hihat ovat istutetut ja suita kohti kapenevat.

The patterns of the sarafans are traditional. Five of the sarafans are so-called straight sarafans and one is a so-called wedge sarafan. The straight ones are sewn out of four rectangular cloth-width pieces by pleating them at the top, above the breast. The pleats are made so that the front is made of one and the back of three pieces. Thus the looseness is gathered mainly at the back, where it is fastened in small pleats to the shoulder piece. The pleats go from the centre outwards. On the inside of the upper edge is a narrow, often by machine fastened strip of cloth supporting the pleats. On two sarafans the pleats of the shoulder piece are also done on the outside by chain crochet stitch.

All straight sarafans have on the upper left side a short slit fastened with one or more metal clasps. Because of this slit the dress can be put on easily. The hems are lined, because this way the skirts drape well and stand wear better. The sarafans get their personality and beauty through the narrow shoulder straps and neckline and hem bands. These bands are made of a cloth differing in colour from the sarafan, in cotton, wool or satin. The straw-coloured sarafan is especially beautiful with its dark green neck and shoulder strap bands and dark red hem band.

The light green sarafan is decorated with a broad, frilled hem band, which has also brought more length to the sarafan. This so-called frill-hem sarafan is in other respects like the other straight sarafans. The sarafan sewn out of blue cotton cloth is a so-called wedge-type sarafan. This sarafan is completely lined, and the lining is fastened to the outer cloth with small front stitches from the middle at the back, hem and seams. This sarafan has a rounder form than the others and has no pleats. As decoration it has in the centre front a false buttoning made of red wool and black plastic buttons, instead of a slit.

THE JACKETS (RÖIJY)

The wardrobe has six short tight-fitting clothes for outside wear, the jackets, which were dressed on the sarafan. The jackets are fastened in the front with buttons and have a stand-up collar and many small details to make them all look different. The jackets sewn out of cotton and wool cloths of many colours are decorated with velvet strips, wave-form bands, hair pleats and top stitches. The sleeves are set and taper towards the cuff.

Villakankainen röijy, jonka etumuksessa hiuslaskoksia ja koristenauvoja.

YLISET JA RÄTSINÄT

Kokoelman molemmat yliset on ommeltu tiiviistä punapohjaisesta ja keltapilkullisesta puuvillakarttuunista, lähes samanlaisen leikkaussuunnitelman mukaisesti. Ylisten etu- ja takakappaleet on ommeltu suorakaiteen muotoisista kappaleista, jotka on tiheästi poimutettu suoraan päantielle. Keskiedussa on syvä halkio, joka on kuitenkin ommeltu pääntien kanttauksen kohdalta kiinni.

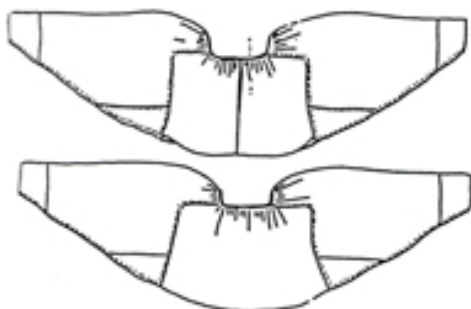
Ylisten hihat ovat pitkien rätsinäpaitojen tapaan pitkät ja suorat. Hihansuut on vahvistettu vuorilla. Väljyys hihoihin muodostuu suurten kainalotilkkujen vaikutuksesta, jotka on valmistettu kahdesta kolmionmuotoisesta kappaleesta. Tiheä poimutus päantiessä antaa ryhtiä hihoihin, jotka jäävät hyvin näkyviin kapeaolkaimisen sarafaanin alta.

Kotkansalon puvustoon kuuluvan aikuisen naisen rätsinän miehusta on valmistettu samanlaisesta, punaisesta karttuunista kuin toinen ylisistä. Alaosa on huonompaa ja karkeampaa sinistä toimikaskangasta. Rätsinän leikkauskaava on samantapainen ylisten kanssa. Siinä on myös tiheään poimutettu avara pääntie sekä pitkät ja suorat hihat.

Lahjoitettuun puvustoon kuuluu myös kaksi muuta rätsinää, jotka kokonsa puolesta ovat oletettavasti vielä nuoren naisen paitoja. Nämä helmasta punapointakuvioin koristetut rätsinät ovat leikkauskaavaltaan samalla tavalla valmistettuja kuin aikuisen naisen rätsinä ja yliset. Toisen paidan hihat ovat suorat ja pitkät, mutta toisen kyynärpäihin ulottuvat, pussimaiset. Nuoren naisen paitojen yläosat on ommeltu valkomustaruutuisesta puuvillakankaasta ja alaosat huonommasta kotikutoisesta pellavapalttinasta.

Piirrokset Museovirasto.

Punaisesta karttuunikankaasta ommellut yliset. Pienet etupistot koristavat saumoja.

Oikealla punaiset yliset ja punapoiiminnalla koristetut rätsinat ja vasemmalla aunukselaisia olkitöitä. - Kuva Aaro Asikainen. - Virkki-Käsityö-museon kokoelmat.

THE BLOUSES (YLINEN) AND SHIRTS (RÄTSINÄ)

Both blouses are sewn of tight red cotton cloth with yellow dots according to an almost similar pattern. The fronts and backs are sewn of rectangular pieces with dense pleating at the neckline. In the middle front there is a deep slit, fastened to the band around the neckline.

The sleeves are long and straight, like the shirt sleeves. The cuffs have lining for strength. The sleeves get their looseness from big pieces of cloth under the arm, sewn of two triangular pieces. The dense pleating at the neck opening gives shape for the sleeves, which can be completely seen under the sarafan with narrow shoulder strips.

The shirt of the grown-up woman in Kotkansalo's wardrobe has a same kind of red cotton front as the blouse. The lower part is blue twill of inferior quality. The shirt has a pattern very much like the blouses. It also has a densely pleated wide neckline and straight sleeves.

The donated wardrobe also has two shirts which seem to be for young women, depending on their size. These shirts with red picking on the hems are in the same pattern as those of the grown woman and the blouses. One has straight, long sleeves and the other one elbow-length, bag-like sleeves. The upper parts of these shirts are made out of black and white plaid cotton and the lower parts of inferior quality home-woven linen.

ESILIINAT JA HUIVIT

Puvustoon on kuulunut ainakin kolme esiliinaa, jotka on ommeltu yksivärisistä, kuosiinkudotuista villa- ja silkkikankaista. Kankaan levyisistä kaitaleista ommellut esiliinat sidottiin sarafaanin päälle pitkien nauhojen avulla. Väljyys esiliinoissa on koottu vyötärölle pienin laskoksin.

Lahjoitettuun kokoelman puvustoon kuuluu kaksi huivia, toinen niistä on tavallinen puuvillapalttinahuivi ja toinen arvokkaampi damastikuviainen silkkihuivi. Silkkihuivin on lahjoittanut Maria Kotkansalolle sukulaismies, joka antoi sen pienen tyttövauvan kätkyen päälle asetettuna.

JUHLAPUKU

Museokokoelmiin kuulumattomana on Maria Kotkansalon sukulaisten hallussa edelleen yksi äitinsä pukukokonaisuus, jota säilytetään sukukalleutena. Tämä juhlapuku on, jos mahdollista vieläkin komeampi kuin museokokoelmiin lahjoitetut arkipuvut. Siihen kuuluu violetin värisestä silkkikankaasta ommeltu kapeaolkaiminen sarafaani, vihreä valkoisella reunapitsillä varustettu vyötärö-esiliina sekä vaalea silkkihuivi ja punainen säpsä.

MUODIKAS, VARALLISUUDESTA KERTOVA PUVUSTO

Maria Kotkansalon puvuston materiaalit: silkki- ja villadamastikankaat kertovat, ettei kyseessä ole aivan varattoman talon tyttären puvut. Lyhyet röijyt ovat osoitus muodinmukaisuudesta, joka vähitellen omaksuttiin kansannaistenkin pukuihin. Tästä huolimatta Kotkansalon puvusto edustaa tyypillistä 1800-luvun lopun kreikkalaiskatolisen naisen asukokonaisuutta, jolle erikoista näyttävyyttä antoivat juuri kapeaolkaimiset sarafaanihameet ja pitkät, kapeahihaiset rätsinäpaidat.

Puvusto on ainutlaatuinen esimerkki siitä, kuinka aikaisemmin vaatetus valmistettiin tulevaa elämää varten etukäteen, ennen naimisiinmenoa. Kokoelman säilyminen ja yhtenäisenä pitäminen on ensisijaisen tärkeätä, sillä vastaavanlaisia yhdelle naiselle kuuluneita, vienankarjalaisia asukokonaisuuksia ei muissa museoissa ole.

Aila Nieminen, HuK
vs. tutkija, Muscovirasto

LÄHTEET:

- Huumo, Anja: 1983, Väreikkä karjalaisen kansannaisen puvustossa, Karjalan Heimo n:o 1-2, 1983.
Luukannel, Saara (ei vuosilukua): Vienankarjalaisia pukuja. Artikkelit teoksessa Itse tuon sanoiksi virkki II. Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiö 1981-1982.
Kotkansalo, Ali: Puhelinhaastattelu 13.10.1992.

THE APRONS AND SCARVES

The wardrobe has had at least three aprons made out of single-coloured, fully fashioned wool and silk cloths. The aprons are sewn of cloth-width pieces and were tied on the sarafan with long ribbons. The looseness is gathered at the waist in small pleats.

The wardrobe also has two head scarves, one of which is an ordinary cotton plain-weave scarf and the other a damast silk scarf. Maria Kotkansalo got the silk scarf as present from a relative, who gave it on top of a cradle for a little baby girl.

THE FEAST OUTFIT

Maria Kotkansalo's relatives have in their possession an outfit of their mother's, which is kept as a family heirloom. This outfit is, if possible, even more splendid than the clothes donated to the Museum. It consists of a lila silk sarafan with narrow straps, a green waist apron with white lace around the edges and a light silk scarf and a red headwear, the "säpsä".

AN UP-TO-DATE WARDROBE TELLING OF WEALTH

The materials of Maria Kotkansalo's clothes: silk and wool damasts, tell of a wealthy family's daughter. The short jackets tell of being up-to-date, and little by little that length became more popular among the folk costumes. In spite of this the Kotkansalo wardrobe is typical of the late 1800's Greek Catholic woman, which has its special splendour in the sarafans with narrow shoulder straps and long, narrowsleeved shirts.

The wardrobe is a unique example of how earlier the clothes were made beforehand for the future life, before getting married. Keeping the collection as a whole and in good condition is of vital importance, because there are no such sets of clothes of Russian Karelian origin in any other museum.

Aila Nieminen
Bachelor of Arts
National Board of Antiquities

KANSAINVÄLISYYS TYÖSSÄNI JA ELÄMÄSSÄNI

Olen aina ollut lujasti kiinni karjalaisissa juurissani Sakkolassa, Karjalan Kannaksella. Ensimmäisen kosketukseni kansainväliseen käsityökulttuuriin sain opiskellessani Helsingin Käsityönopeettajaopistossa. Kurssini teki vuonna 1924 opintomatkan Eestiin ja Latviaan. Eestiin olin tutustunut jo aikaisemmin vieraillessani sisareni Helmi ja Eino Kuuselan perheessä lankoni opiskellessa Tallinnassa Eestin Sotakorkeakoulussa. Myöhemmin eversti Eino Kuusela oli sotilasasiamiehenä Moskovassa vv. 1954-57. Mutta rakkauteni Eestiin ja vuosikymmeniä kestäneet ystävyys-suhteet sekä työni kannalta että yksityishenkilönä syntyivät vuosina 1934-36 Kehtnan Kotitalouskorkeakoulussa (Kehtna Kõrgem Kodumajanduskool), jonne minut oli pyydetty opettamaan kudontaa, sommittelupiirustusta ja värjäystä. Tänä aikana koulun käsityöosasto osallistui Tallinnassa pidetyn Suomi-Ugrikongressin käsityönäyttelyyn.

Ensimmäisessä maailmanlaajuisessa käsityönäyttelyssä, joka järjestettiin Berliinissä vuonna 1938 sain voimakkaan kokemuksen siitä, miten kansallisista kulttuurieroista huolimatta näyttelyn esineistöissä kuvastuivat yhdistävänä tekijänä luova mielikuvitus ja käden taito.

Itä-Karjalassa vuosina 1941-44 sain perehtyä rikkaaseen kansankäsityöhön järjestäessäni Aunuksessa ja Äänislinnassa työtupatoimintaa monine kursseineen sekä ohjattuine, kotona suoritettavine käsitöineen. Tähän liittyi myös käsitöiden myynti, joka muun toiminnan tavoin keskitettiin Aunuksen työtuvalle. Toiminnan tarkoituksena oli työllistää itäkarjalaisia naisia ja elvyttää jo unohtunutta käsityö- ja tapakulttuuria. Tämä merkitsi myös alkuperäisten käsitöiden keräämistä (käspaikat, revinnäiset, olki- ja lastutyöt), jolloin syntyi ajatus käsityömuseon perustamisesta (1943).

I have always been tightly attached to my Karelian roots in Sakkola on the Karelian Isthmus. I had my first touch with international handwork culture when studying at the Handwork Teacher Institute in Helsinki. Our course made a study trip in 1924 to Estonia and Latvia. I had already earlier become acquainted with Estonia when visiting my sister Helmi and Eino Kuusela's family when my brother-in-law was studying at the Military High School in Tallinn, Estonia. By my love with Estonia and the friendships lasting for many decades formed during work and as a private person were tied in 1934-36 at the Kehtna High School of Home Economics (Kehtna Kõrgem Kodumajanduskool), where I was invited as teacher of weaving, design drawing and dyeing. During this time the Handwork Department of the school took part in the Handwork Exhibition of the Fenno-Ugrian Congress in Tallinn.

During the first worldwide handwork exhibition in Berlin in 1938 I received a strong experience of the fact that in spite of national cultural differences the objects of the exhibition showed creative imagination and the craft of hand as a uniting link.

In 1941-44 in East Karelia I had the chance to become acquainted with rich folk handwork when setting up the workroom activity of Aunus and Äänislinna (Olonets and Petrozavodsk in Russian, translator's comment) with many courses and handwork done at home according to given instructions. Part of this activity was also the selling of handwork at the Aunus workroom, which was the central place of all activity. The purpose was to give work to East Karelian women and to revive the already forgotten handwork and cultural traditions. This also included gathering original pieces of handwork (käspaikkatowels, drawn-thread work, work of straw and thin wood splints), and thus the idea of founding a handwork museum was born (1943).

INTERNATIONALISM IN MY WORK AND LIFE

Aitini Maria Laamanen
Kuva: I. Indursky, Wiborg v. 1900

Perhekuva: äitini Maria (o.s. Laamanen), sisarpuoleni Helmi (äiti o.s. Komonen), isäni Viktor Virkki ja isän sylissä pikku Tyyne.

Kuva: A. M. Andersen, Wiborg v. 1902

Vuonna 1944 sain kutsun Omin Käsien -lehden päätoimittajaksi. Lehden oli vuonna 1940 aloittanut ja tasokkaasti toimittanut Linda Eerikäinen. Lehden alkuperäistä tarkoitusta käsityötaidon ylläpitämisen ja edistämisen ohella näin tehtäväkseni laajentaa lehden sisältöä ajan tarpeen sanelemana myös kotien sisustamiseen. Tähän liittyi lisäksi näyttelyiden järjestäminen ja käsityöntekijäin esittelemine unohtamatta kansallista käsityöperinnettämme. Moni-ilmeinen itäkarjalainen käsityö sai lehdessä luonnollisesti myös paikkansa.

Toimitustyöni ohella johdin perustamaani (1947) taideteollisuusliike Vokki Oy:n toimintaa ollen myös sisustus- ja mallisuunnittelijana liikkeen lopettamiseen (vuonna 1990) saakka, 43 vuoden ajan. Vokki tuki toiminnallaan Omin Käsien -lehden tavoitteita. Lehtityöhöni liittyivät 1940-luvun loppupuolelta ulkomaanmatkat, joiden vaikutteita ja matkoilta hankkimiani käsityötaidon näytteitä esiteltiin lehdessä vuoteen 1970.

Kansainväliset yhteydet ja vuorovaikutus ovat jatkuneet vuonna 1978 perustetun Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön järjestämissä perinnetapahtumissa eri maista tulleine vierailevine esiintyjineen sekä henkilökohtaisine ystävyysuhteineen. Myös Virkki-Käsityömuuseon (per. 1977) kansainväliset kokoelmat ovat karttuneet monin lahjoituksin. (Käsityömuuseon kokoelmat käsittää noin 1500 näyttettä.)

Tyyne-Kerttu Virkki
Käsityöneuvos

Viktor Virkin perhe: keskellä Maiju Virkki sylissä Mirja, Viktor Virkki, äitinsä Helena Huuska. Virkin kotitalous-, puutarha- ja karjatarhoittajia v. 1923. Takana kauppa-apulaisia. Oikealla edessä talon monivuotinen "köksä" Ake Systä.

In 1944 I was invited Editor-in-Chief of the Omin Käsin magazine (With One's Own Hands). The magazine had been started in 1940 and skillfully edited by Linda Eerikäinen. In addition to the original purpose of the magazine of keeping up and furthering the art of handwork I saw as my job to widen the scope to home furnishings according to the requirements of those times. In addition to this there was also the arranging of exhibitions and introducing handworkers, not forgetting our national handwork tradition. The manysided East Karelian handwork tradition was naturally pictured in the magazine.

Along with my editorial work I was manager of the handicrafts shop Vokki and its interior and model designer until the end of its activity (in 1990), for 43 years. Vokki supported with its activity the aims of the Omin Käsin magazine. Part of my journalistic work from the latter 1940's on were trips abroad, and the influences received and samples of handwork art acquired were pictured in the magazine up to the year 1970.

International contacts and interaction have continued in the Tradition Events arranged by the Tyyne-Kerttu Virkki Foundation founded in 1978 with visiting performers and exhibitions from different countries and personal friendships. Also the Virkki Handwork Museum (founded in 1977) collections have received many donations.

Tyyne-Kerttu Virkki
Counsel of Handwork

Käkisalmen Yhteiskoulun V luokka v. 1923. Tyyne-Kerttu Virkki (Sakkola), Eino Koironen (Valkjärvi), Sylvi Siirala (Hiitola), takana: Rauha Kytö (Rautu), Elina Sipiläinen (Sakkola), Taimi Koivusalo ja Helmi Toiviainen (Pyhäjärvi).

Johannes Virolainen

KULTTUURIN KANSAINVÄLISYYS

Tämän päivän maailmassa kaikki kulttuuri on kansainvälistä. Myös Suomen kulttuurielämä muuttuu päivä päivältä yhä kansainvälisemmäksi. Parhaillaan on käynnissä Euroopan talouselämän yhtenäistyminen. Pääoman, tavaroiden ja työvoiman siirtyminen valtiosta toiseen helpottuu ja rajojen merkitys vähenee nopeasti. On selvää, että myös kansalliset kulttuurit tulevat entistä lähemmäksi toisiaan.

Tähän kehitykseen sisältyy myös haittoja, jopa vaaroja. Kunkin kansan henkinen elämä pohjautuu omiin kansallisiin perinteisiin ja kansallinen kulttuuripääoma sisältää arvokkaita ominaispiirteitä, joiden säilyminen on tärkeätä myös yhdentyvässä Euroopassa ja koko maailmassa. Keskeisin kansallisen kulttuurin erityispiirre on kieli. Tämä koskee erityisesti Suomea, jonka kieli eroaa jyrkästi lähes kaikista eurooppalaisista kielistä. Vaikka meidän on pakko oppia suuria eurooppalaisia kieliä sopeutuessamme Euroopan talousmarkkinoille, ei meillä ole varaa luopua omasta kielestämme. Samoin on välttämätöntä, että me myös yhtyneessä Euroopassa säilytämme muita kansallisen kulttuurimme erityispiirteitä, joita ovat tavat ja tottumukset, sekä kansan keskeiset kulttuurisaavutukset taloudellisen ja henkisen elämän eri aloilla. Kansojen välisessä yhteistyössä voimme saada uusia virikkeitä toisilta kansoilta, mutta me voimme olla myös antavana puolena.

Kun puhutaan sellaisista kulttuurimme saavutuksista, joilla me suomalaiset voimme rikastuttaa yhteiseurooppalaista kulttuuripääomaa, kautta maailman tunnetun Kalevalan lisäksi niitä ovat mm. suomalainen moderni arkkitehtuuri, musiikki - luonnollisesti Sibelius ennen muita - mutta myös viimeaikaiset oopperasävellykset, design, eräät suuret lääketieteen saavutukset sekä elinvoimainen suomalainen kansantaide ja sen saavutukset. Näihin kuuluu käsityötaide, joka varsinkin luovutetussa Karjalassa oli korkealla tasolla. Käsityöneuvos *Tyynne-Kerttu Virkki* on tämän alan huomattavin karjalainen edustaja, joka on alan perinteiden vaalimiseksi ja kehittämiseksi suorittanut poikkeuksellisen merkittävän elämäntyön sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Tämän käsityötaiteen saavutukset, varsinkin kodin ja naisten tekstiilit, ovat erottamaton osa siitä suomalais-kansallisesta kulttuuriannista, jolla me voimme rikastuttaa sitä eurooppalaista kulttuuria, johon olemme parhaillaan integroitumassa.

Esittämäni osoittaa, että meillä suomalaisilla on tämän päivän kansainvälistyvissä Euroopassa luja kansallinen pohja, jolle voimme turvallisesti rakentaa ja kehittää menettämättä omaa kansallista identiteettiämme. Näin meidän osaltamme kansainvälinen vuorovaikutus voi tapahtua kahteen suuntaan, me olemme sekä antavana että vastaanottavana osapuolena. Vain tältä tasa-arvoiselta pohjalta toimiva kansainvälinen yhteistyö antaa molemmille osapuolille parhaita mahdollisia tuloksia.

Johannes Virolainen
Valtioneuvos

THE INTERNATIONALISM OF CULTURE

In the world of today all culture is international. The cultural life of Finland becomes more and more international day by day, too. At this time the economic life of Europe is uniting. The passing of capital, goods and work power from one country to another is becoming more simple and the meaning of boundaries is lessening at a rapid rate. It is clear that also national cultures become closer to each other.

This development has also negative sides, even dangers. The cultural life of each nation is based on its own national traditions, and the national cultural heritage includes precious characteristics, and it is of great importance that these continue to exist in the uniting Europe and the whole world. The most important characteristic of a national culture is language. This is especially true in Finland, where the language differs so greatly from nearly all other European languages. Although we have to learn the great European languages when going into the European economic markets, we cannot afford to give up our own language. Alike, it is necessary that we keep our own cultural characteristics in the united Europe, characteristics such as habits and customs, and also the important national cultural achievements in the fields of economic and intellectual life. We can receive new incentive when cooperating with other nations, and we can also give it.

When we talk about such Finnish cultural achievements that enrich the European cultural heritage, in addition to the Kalevala known throughout the whole world, there are also for example modern Finnish architecture, music - naturally Sibelius first - and also the modern opera compositions, design, some great medical achievements and the vigorous folk art of Finland and its accomplishments. This includes handwork art, which was of especially high level in the surrendered part of Karelia. Handwork counsel Tyyne-Kerttu Virkki is the most important representative, who has done an exceptional and important life work both nationally and internationally in fondly cherishing and developing the traditions of this field. The achievements of handwork art, especially the household and women's textiles, are an inseparable part of the Finnish national cultural heritage with which we can enrich the European culture, into which we are being integrated.

What I have pointed out proves that we Finns have in the internationalizing Europe of today our strong national foundation on which to build safely and to develop without losing our own national identity. Thus international interaction can on our part work both ways, we are the giving and the receiving party. It is only from this equal level that international cooperation can give both parties the best results.

Johannes Virolainen
Councillor of State

KARJALAISTEN KÄSITÖIDEN TIE MAAILMALLE

Anni Lampén

Viipurilaisen Osakunnan aloitteesta vuonna 1874 virinnyt ylioppilaiden kansatieteellinen keräys pohjusti karjalaisten kansannaisten kauniille käsitöille tien ensin kotimaisen ja pian myös ulkomaisen yleisön ihailtaviksi. Keräyksen varhaisinta satoa edustivat Räisälästä, Antreasta, Rautjärveltä, Jääskestä ja Muolaasta saadut naisenpuvut.

Vuotta myöhemmin kaikki ylioppilasosakunnat olivat jo mukana keräyksessä, ja vuoden 1876 yleisessä taide- ja kotiteollisuusnäyttelyssä jokaisella osakunnalla oli maakuntaansa esittelevä sommitelma siihenastisen keräystyönsä tuloksista. Viipurilaiset olivat valinneet miljöökksi Vuoksenrannan Korpilahdelta Pampan talon savutuvan, jossa talouksineiden lisäksi oli karjalaispukuihin puettuja mallinukkeja. Katsojat keisarillista seuruetta myöten olivat näkemästään kiinnostuneita, mikä kannusti jatkamaan keräystyötä.

Nuori viipurilainen arkkitehti Jac. Ahrenberg, joka oli kerännyt kirjontamalleja mm. Sakkolasta, Heinjoelta ja Hiitolasta, lähetti 1870-luvun loppupuolella näitä ruotsinmaalaisten asiantuntijoiden arvioitaviksi. Palaute oli innostava. Sen ohessa professorinrouva Hanna Winge, Ruotsin Käsityönystävät-yhdistyksen perustajajäsen, kehoitti ryhtymään toimeen vastaavan yhdistyksen saamiseksi Suomeenkin. Myöhemmin Ahrenberg lahjoitti muutamia käsitöitä Nordiska Museettiin.

Vuosina 1878-82 Ahrenberg julkaisi sarjan suomalaista ornamenttiikkaa esitteleviä vihkosia. Enin osa malleista oli peräisin Karjalasta. Ensimmäisen vihkon esipuheen kosmopoliitiksi luonnehdittu Ahrenberg kirjoitti ranskaksi, samoin koko teoksen kuvatekstit suomen- ja ruotsinkielisten tekstien ohien. Näin tekijä mahdollisti kuvastolleen pohjoismaita laajemman lukijakunnan. Ajankohtaisena aiheena ranskan käytölle lienee ollut myös vuoden 1878 Pariisin maailmannäyttely, jonka Suomen osaston arkkitehtina Ahrenberg toimi. Täällä oli esillä mm. osakuntien kansatieteellisen kokoelman töitä, jotka palkittiin kultamitalilla, niinkuin Moskovassakin neljä vuotta myöhemmin.

Kansatieteelliseksi museoksi kehittyneestä kokoelmasta ei sittemmin enää lainattu esineitä ulkomaisiin näyttelyihin, koska niitä oli rikkoutunut ja kadonnut kuljetuksissa. Sen sijaan eri maiden museoiden esinevaihdon kautta karjalaisia tekstiilejä joutui mm. Ruotsiin, Unkariin ja Saksaan. Washingtonin museoon lähetettiin vuonna 1893 peräti kolmen sadan karjalaisen esineen kokoelma, joista osa tekstiilejä.

1800-luvun loppupuolella kansanperinne oli monissa maissa voimakkaan kiinnostuksen kohteena. Näin myös Venäjällä. V. 1879 Morgonbladetissa julkaistussa artikkelissa Finsk ornamentik professori J.R. Aspelin selosti pitkälti "alan etevimmän venäläisen kirjailijan" W. Stassoffin teosta Kansalliset venäläiset ornamentit.

"Malleillamme on", Stasoff muun muassa kirjoittaa, "alkaen itse kirjontatavasta paljon yhteistä suomalaisten, etenkin itäsuomalaisten heimojen mallien kanssa. Länsisuomalaiset ovat samanlaisia kuin itäsuomalaiset, mutta paljon huonompia, köyhempiä ja yksitoikkoisempia. Parhaat, vanhimmat ja luonteenomaisimmat mallimme ovat 'en quadrillé et en festons' tehty niinkuin ylimalkaan kaikki suomalaiset." Kirjoittaja luetteli 11 eri ryhmää suomalaisille ja venäläisille yhteisiä koristeaiheita.

Ei käy ilmi, missä Stasoff oli perehtynyt suomalaiseen ornamentiikkaan jo ennen Moskovan maailmannäyttelyä. Vertaillen yksityiskohdittain suomalaisen ja persialaisen ornamentiikan toisiaan muistuttavia eläinkuvioita hän päätyy uskomaan suomalaisia täysin omintakeisiksi, esittäen todisteiksi muun muassa niiden ikivanhat nimitykset.

Tämä karjalaisten "kirjojen" runsas nimistö tuntui kiehtovan artikkelin kirjoittajaa, arkeologian professori Aspelinia. Hän luettelee aitaniekat, ristkyntöset, ristikäpäläiset, kikeröiset, jalattomat revonnenät, konnikaisen päät, maanikin sarvet ja monet muut. Lopuksi Aspelin huudahtaa:

"Maamme on kerran pystyvä esittämään maailmalle Kalevalan myös ornamentiikassa!"

Anni Lampén
Fil.maist.

THE EMERGENCE OF KARELIAN HANDWORK

The ethnographical gathering work by students initiated by the Viborg Nation in 1874 paved the way for the beautiful handwork of Karelian folkwomen to be admired by domestic and later also international public. Among the earliest results of this gathering work are the women's costumes from Räisälä, Antrea, Rautjärvi, Jääski and Muolaa.

One year later all Student Nations took part in the gathering, and in the art and handicraft exhibition of 1876 every Nation had a collection of gathered works depicting each region. The Viborgians had chosen as their milieu the smoke cabin of the Pampa house from Vuoksenranta in Korpilahti. There they had Karelian costumes alongside with household articles. Spectators, the Imperial family included, were greatly interested by what they saw, which gave further impetus to continue the gathering work.

A young architect from Viborg, Jac. Ahrenberg, who had gathered samples of embroidery from Sakkola, Heinjoki and Hiitola, amongst others, sent these to Swedish experts for statement in the latter part of 1870. The results were positive. Besides this the wife of a professor, Hanna Winge, founder of the Society of Swedish Friends of Handwork, urged to have a like society also in Finland. Later Ahrenberg donated some pieces of handwork for the Nordic Museum.

In 1878-82 Ahrenberg published a series depicting Finnish ornamentation. Most of the samples came from Karelia. In the Foreword of the first issue the cosmopolite Ahrenberg wrote in French, as also in the captions alongside with the Finnish and Swedish languages. Thus the author made it possible for his picture book to have readers from outside the Nordic countries. The motive for the use of French has maybe also been the Paris World Exhibition of 1878 and Ahrenberg being the architect of the Finnish department. Here were on exhibit amongst others examples of the ethnographic collection of the Nations. These samples were awarded the Gold Medal, as also in Moscow four years later.

Later on objects from the collection, which had become the ethnographic museum, were no longer given for foreign exhibit, because some samples had been damaged and lost during transportation. Instead, Karelian textiles found their way to Sweden, Hungary and Germany, for example, as part of interchange among museums. In 1893 as many as 300 objects, part of which textiles, were sent to the museum in Washington.

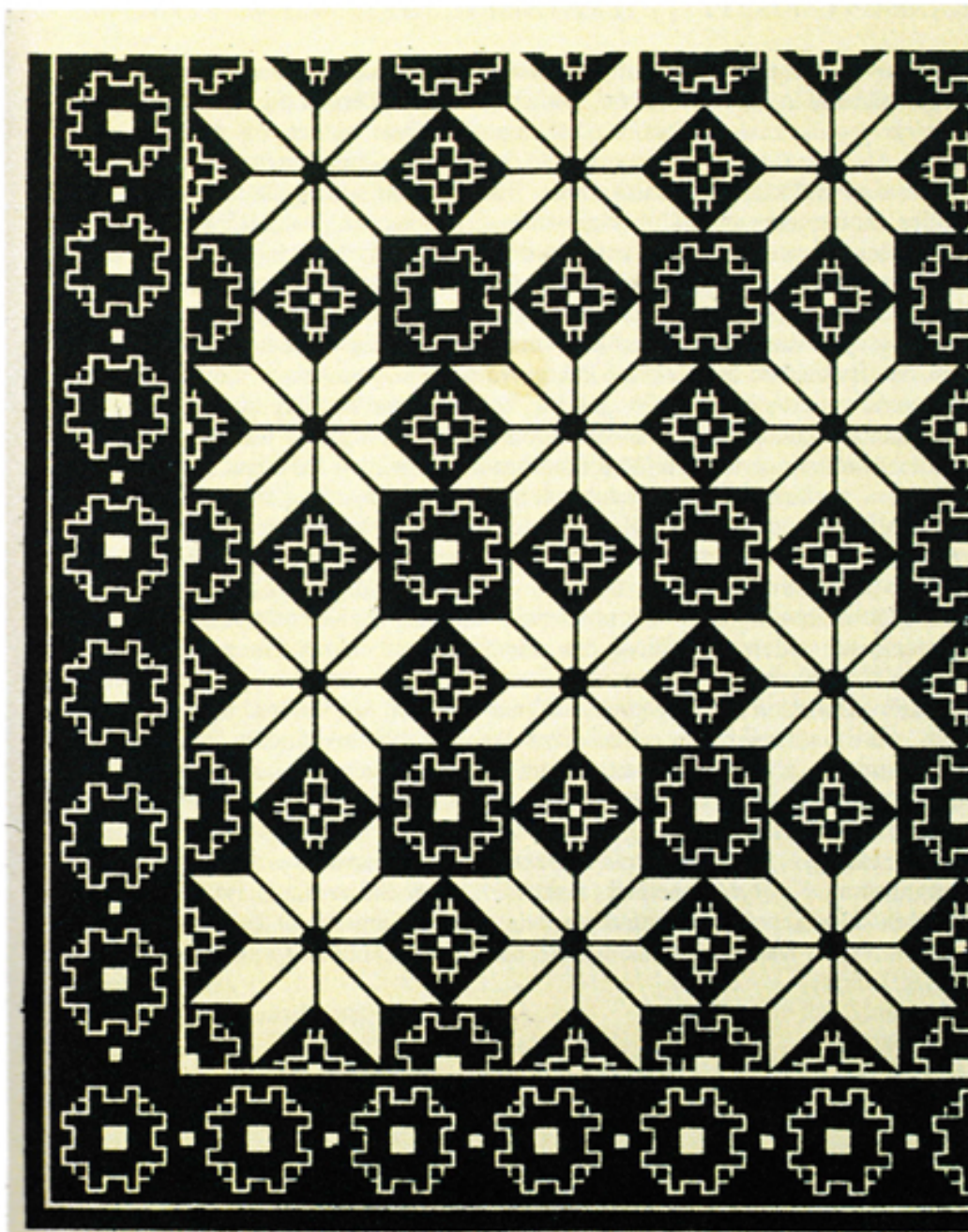
Towards the end of the 19th century ethnography was in many countries the object of strong interest. So also in Russia. In 1879 Professor J.R. Aspelin widely explained in an article in the *Morgonbladet* the book "National Russian Ornaments", written by the "most talented Russian expert" W. Stasoff.

"Our models have", writes Stasoff, "much in common with the Finnish, especially East Finnish, models starting with the method of embroidery. The models from West Finland are like the ones from East Finland, but much worse, poorer and more uninteresting. The best, oldest and most characteristic models are 'en quadrillé et en festons' made as generally all the Finnish ones." The author listed 11 different groups of motifs common to both Finnish and Russian.

It is not known where Stasoff had become acquainted with Finnish ornamentation already before the World Exhibition in Moscow. When he compares in details the Finnish and Persian ornamental animal figures, he ends up with the conclusion of the Finnish ones being totally unique, proof of this being their ancient names.

The wide variety of Karelian embroidery names seems to interest the writer of the article Mr. Aspelin, Professor of Archeology. He lists the "fences" (aitaniekat), "cross-teeth" (ristkyntöset), "cross-paws" (ristkäpäläiset), "curls" (kikeröiset), "footless fox noses" (jalattomat revonnenät), "frog heads" (konnikaisenpäät), "cow horns" (maanikin sarvet) and many others. In the end Aspelin exclaims: "Our country shall one day present Kalevala to the world also in ornamentation!"

Anni Lampén
Master of Arts

"Korko-omelta pähineissä (harakat), joita naiset vielä nytkin käyttävät muutamissa paikoin Itä-Suomessa (Sakkola, Räisälä)." (Jac. Ahrenberg, *Suomalainen ornamentiikki*, 1878.)

"Sewn raised-figure ornaments. Done on those odd headaddresses (the "harakkas") women still wear in some areas in Eastern Finland (Sakkola, Räisälä)." (Jac. Ahrenberg, *Finnish Ornamentation*, 1878.)

KANSAINVÄLISYYTTÄ, TULEVAISUUTTA

Kansainvälisyys on keskeistä myös museotoiminnassa. Erityisen keskeistä se on taideteollisuuden alan museoissa, joiden primääritehtävänä on alan - taidekäsitöiden ja teollisen muotoilun - edistäminen. Tämä tehtävä on moninainen - yleisö on "herätettävä" ymmärtämään esineellisen suunnittelun periaatteita - korkeaa estetiikkaa ja teknistä taitoa. Esineillä on aina oma kulttuuritausta. Niiden tuottaminen on sidoksissa aikaansa, paikkaansa ja tekijäänsä. Kansallisessa identiteetissä eräs tärkeä piirre on kansainvälisyys. Oma kulttuuri tulee olla hengittävää, avointa, sitä voidaan lujittaa, vahvistaa ja viljellä kansainvälisin vertailukohtain. Tämän omaksuivat jo ne jotka yli 100 vuotta sitten ryhtyivät perustamaan taideteollisuusmuseoita. Niiden kokoelmiin kerättiin jo perustamisvaiheissa esimerkkejä kansainvälisistä saavutuksista. Taideteollisuusmuseomme perustettiin 1873, jolloin Wienin maailmannäyttelystä hankittiin ensimmäiset kokoelmat - malliksi suomalaisille muoto- ja esinekulttuurille - jota teollisuutemme tuolloin lähti tuottamaan. Hankinnat käsittivät myös kansan taidetta - runsaasti. Tämän johdosta museon kokoelmissa on näytteitä mm. Portugalin, Unkarin, Intian, Kiinan ja Japanin taidekäsitöistä. Esimerkit ovat puhuvia; valitettavasti museotilat eivät salli niiden jatkuvaa esilläpitoa. Taideteollisuusmuseo kerää nykyään edelleen taidekäsitöitä ja teollisesti valmistettua muotoilijan suunnittelemaa esineistöä. Kokoelma on nyt taas kahdentoista uuden toimintavuoden aikana painottamassa enemmän kansainvälisiin hankintoihin.

Kansainvälisyys on näissä yhteyksissä tulevaisuutta. Merkittävää on, että museo voisi tuntuvasti enemmän esittää myös kansainvälisiä kokoelmiaan. Museolla ovat vaihtuvat näyttelyt eräs keskeinen kansainvälisen toiminnan muoto. Tätä kirjoitettaessa esimerkiksi museossa on perusnäyttelynsä lisäksi esillä kolmen eri maan näyttelyt, Kreikka, Peru ja Tanska.

Kansainvälisyys on myös eräs aspekti käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin toiminnassa. Käsityökokoelmat sisältävät mielenkiintoisia näytteitä - niin Suomen sukukansojen saavutuksista kuin eksoottisimmista yhteyksistä. Kokoelmillaan Tyyne-Kerttu Virkki on myös osaltaan rakentamassa tulevaisuutta.

Jarno Peltonen
Taideteollisuusmuseon johtaja

Jarno Peltonen onnittelemassa Tyyne-Kerttu Virkkiä hänen kotonaan 5.6.1992. Taustalla vasemmalla Väinö Aaltosen keramiikkaveistos "Ranteeseen nojaava tyttö" vuodelta 1954. Lahjoitti Maija Aaltonen. Kuva Tellervo Järvelä.

INTERNATIONALISM AND THE FUTURE

Internationalism is essential also in museum activities. It is specially essential in the museums of the field of industrial art, which focus on the furthering of the handwork art and industrial design. The function is multiple - giving the understanding of the principles of object design - high esthetic values and technical skills. Objects always have a cultural background. Their production is linked with the time, place and manufacturer. Internationalism is an important trait of national identity. Culture has to breathe, to be open - it can be strengthened, fortified and cultivated by using international comparison. This idea was adopted by the people who, over 100 years ago, began founding museums for industrial and applied art. Their collections were already at the founding time enriched by examples of international achievements. Our Museum of Applied Arts was founded in 1873, when the first collections were bought from the World Exhibition in Vienna as examples for Finnish form and object culture, for our industrial production. The acquisitions also included numerous samples of folk art. This is the reason why the collections of the Museum include samples from Portugal, Hungary, India, China and Japan, for example. The samples have tales to tell, but unfortunately there is no room for their continuous display.

The Museum gathers samples of handwork art and industrially produced designer-planned objects. The collections are again, for twelve new years of activity, emphasizing on international acquisitions.

Internationalism is in this concept the future. It is to be noted that the Museum could exhibit its international collections to a greater extent. The exhibitions are an essential part of international activity. Now the Museum has in addition to the main exhibition also exhibitions from three countries: Greece, Peru and Denmark.

Internationalism is also a part in the activity of Handwork Counsel Tyne-Kerttu Virkki. Her handwork collections include interesting samples, from achievements of the Finnish tribal relatives to more exotic ones. With her collections Tyne-Kerttu Virkki is also one of the builders of the future.

Jarno Peltonen
Director of the Museum of
Applied Arts

**MATKAILU
KULTTUURI-
VAIKUTTEIDEN
KULJETTAJANA**

Menetpä mihin tahansa maahan, niin saatat ihailla sen rakennustaiteen luomuksia, viettää unohtumattomia hetkiä kuvanveistotaiteen monumenttien äärellä tai kulkea museoissa ja taidenäyttelyissä. Teattereissa, konserttisaleissa, oopperassa ja muissa vastaavissa voi syventyä esittävän taiteen tuotteisiin ja saada unohtumattomia kokemuksia.

Mutta kun matkailija miettii, mitä tästä kaikesta veisin kotiini muistoksi ja kotiin jääneille "todistusaineistoksi", jää usein ainoaksi mahdollisuudeksi valokuvien otto tai video- tai muiden nauhojen osto, jotka omalla kalpealla tavallaan välittävät matkailijan kokemuksia. Mutta jos haluaa viedä jotain käsin kosketeltavaa mukanaan ja lisäksi sellaista, joka pysyy ja säilyy, silloin suuntaa usein askeleensa joko taidekauppaan tai taideteollisuuden ja käsitöiden lähteille. Taidekauppa vaatii rahaa ja asiantuntemusta. Varsinkin raha tekee monelle kiusaa. Mutta taideteollisuuden ja käsitteellisuuden liikkeet ovat otollisemmat. En tarkoita matkamunistoteollisuutta, jolla silläkin on oma paikkansa matkailun tarpeistona, mutta se pitäytyy etupäässä huokeisiin ja maan kulttuurille usein epäolennaisiin massaratkaisuihin, jotka eivät varsinaisesti edusta kulttuurivaikutteiden kuljetusta.

Itse olen maailmanmatkoiltani kymmeneen eri maihin tuonut aina tullessani sille maalle ominaista käsityötaitetta. Muistoja Intiasta ei voi mikään pyyhkiä pois, kun puen yleni jonkun aidoista sareistani. Tiibetiläiset säilyvät aina muistoisani heidän käsityönä tehdyn, vuosisatojen aikana hyväksi havaitun, pitkän ja käytännöllisen, hyvästä puuvillasta tehdyn pukunsa ansiosta.

Afganistanista ostamani mustalle villakankaalle minimaalisin pienin, hopealanggalla kirjoituin ristipistoin somistettu kangas kertoo maan ylhäisen kauniista käsityöperinteestä. Aivan toisia muistoja tuo mieleen samasta maasta tuotu ja jälleen käsityönä valmistettu naisten umpihuppu, jonka alle naisen on, pienet rinnat saatuaan, kätkeydyttävä loppuiäkseen aina kodin ulkopuolella kulkiesaan.

Iranilaisia taas on vaikea unohtaa kannettuani kaksikymmentä vuotta siellä valmistettua valkeasta silkkilangasta virkattua huivia, jonka kanssa voi mennä vaikka presidentin kutsuille.

Equadorin vuoristointiaanien markkinoilta poimin aikoinaan heidän valmistamansa kansallispuvun kaikki tarpeet: kotona kudotusta paksusta villasta valmistettu hame, siihen kuuluva pitkä käsinkirjailtu vyö, pusero kaikkine reikäompeleineen, kaulaan kuuluvat moninkertaiset, käsinpujotellut kullaväriset koristeet sekä asuun kuuluva päähuivi. Ne muodostavat kokonaisuuden, joka on ylväs kantaa.

Kuljen kodissani ja katselen muitakin kaukaisista maista tuomiani esineitä. Tuossa ovat alkuaustralialaisten bumerangi ja heittokeihäs, joiden polttokoverretut kaiverrukset osoittavat heidän kauneudentajuaan ja -haluaan arkisissakin asioissa. Egyptistä tuotuihin alabasterimaljoihin voi syyttää kynttilän ja ihailla kiven värien ja viivojen leikkiä. Jordaniasta tuomani vanha tinasta tehty teekannu, tiibetiläisten villasta käsinsolmima rukousmatto, Islannissa saamani erikoisen kaunis virkattu pikkuliina, Brasiliassa vuolukivestä veistetty Äiti ja lapsi, Venäjältä tuodut käsinmaalatut puulautaset ja monet monet muut esineet tuovat elävästi mieleen kaukaiset maat ja niiden kulttuurit. Ne muodostavat kodistani maapallon pähkinänkuoressa.

Wherever in the world you might go, you have the possibility to admire architectural creations, to spend unforgettable moments by sculpture monuments or to walk around in museums and art exhibitions. In theatres, concert halls, at the opera and other such places you can concentrate on the productions of performing art and get unforgettable experiences.

But when a traveller tries to decide what to take along as souvenir and "evidence" to those at home, the only possibility often is to take pictures or buy to video or other tapes, which in their bleak way pass on the experience of the traveller. But if you want to take along something tangible and durable, you enter either an art shop or go to the sources of handicraft and handwork. Buying art requires money and expertise. Especially money poses a problem to many. But handicraft and handwork shops are more rewarding. I don't mean souvenir industry, which does have its own place, but is mainly the result of cheap and culturally insignificant solutions, which do not represent cultural influence.

I have, for my own part, always brought along with me from numerous countries pieces of handwork typical to the country. Nothing can erase the memories of India when I put on one of my real saris. The Tibetans will always have a place in my memory because of a handmade suit, long and practical, of quality cotton in a style proven good during centuries.

A black wool cloth embroidered with minimal silver-thread cross-stitches from Afghanistan tells of the beautiful handwork tradition of the country. Totally different memories are brought by a handmade cloak from the same country: the woman, after developing tiny breasts, has to hide herself in this cloak whenever she goes outside her home.

I cannot forget the Iranians after having for twenty years a white crocheted silk scarf that I can use even when attending the president's reception.

From a market place of the Equatorial Mountain Indians I brought along everything needed for their folk costume: a skirt made of home-woven thick wool cloth, a long hand-embroidered belt, a blouse with eyelet ornamentation, manyfold gold-coloured handthreaded ornaments and a headscarf. They form an entity proud to bear.

I go around in my home and look at objects I have brought from far-off countries. There I see the Australian aboriginal boomerang and spear with burnt engravings giving proof of a sense and want of beauty even in everyday life. I can light a candle in the alabaster bowls from Egypt and admire the play of stone colour and line. The old pewter teapot from Jordania, the handknotted wool prayer rug from Tibet, the exceptionally beautiful crocheted small tablecloth from Iceland, the soapstone Mother and Child from Brazil, Russian handpainted wooden plates and other objects remind me vividly of far-off countries and their cultures. They make my home a world in a nutshell.

Inkeri Kilpinen
Author

TRAVEL AS THE CARRIER OF CULTURAL INFLUENCE

Inkeri Kilpinen onnittelemassa Tyyne-Kerttu Virkkiä ja "Elämäntäyöni" näyttelyä Virkki-Käsityömuuseossa 5.6.1992

KEHTNAN KOTITALOUSKORKEAKOULU vv. 1934-36 Kehtna Kõrgem Kutsekool

Kehtnan Kotitalouskorkeakoulu sijaitsi Keavassa, n. 65 km Tallinnasta etelään. Korkeakoulusta valmistui kudonnanopettajia, talousopettajia ja puutarhaopettajia. Tyyne-Kertun tehtävänä oli kudonnan, sommittelupiirustuksen ja värjäyksen opetusaineyden välityksellä kehittää uuden itsenäisen valtion naisten käsityöopetusta. Eestissä pyrittiin vapautumaan saksalaisesta sisustustyylisestä. Kehtnan koulu osallistui näyttelyllään Tallinnassa järjestettyyn Suomi-Ugri näyttelyyn v. 1933.

Kehtnan Kotitalouskorkeakoulun päärakennus, jossa on juhlasali ja johtajan asunto. Alakerrassa oppilasruokala. Entinen saksalainen hovi.

Kehtnan Kotitalouskorkeakoulussa vietetyt Kertun (Tyyne-Kerttu kesk.) nimipäivät 17.3.1935. Opettajatoverit edessä talousopettaja Elise Lukats, vas. agronomiopettaja Erna Traat ja talousopettaja Ida Soobik sekä oppilaita.

Ülle Roosileht opintomatalla v. 1992 kutomassa Virkki-Käsityömuuseumissa 200 vuotta vanhoilla kangaspuilla ensimmäistä kertaa. Roosileht toimii käsityö- ja taidealan johtajana Tarton opettajaseminaarissa (Tartu Õpetajate Seminar). - Kuva Aivi Gallen-Kallela. Kangaspuut lahjoitti v. 1978 lehtorit Rakel ja Arvo Suominen.

Kehtnan kutomaluokka, opettajana Tyyne-Kerttu Virkki (vas.).

EESTIN KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUTTA

Eestissä vierailleet ovat oppineet tuntemaan siellä myytävät koriste- ja matkamuistoesineet: koruja, nahkatöitä, kansallispukuisia nukkeja. Monet ovat ehkä ihmetelleet, miten näitä sosialistisessa valtiossa tuotetaan, ovatko ne tehdastyötä vai yksilöllistä valmistetta.

Eteläisessä naapurimaassamme on varsin pitkälle kehitetty valtion johdolla toimiva taide- ja käsiteollisuustuotteiden valmistusta ja markkinointia hoitava organisaatio.

Huomattavin rengas tässä toiminnassa on UKU, "Rahvakunstimeistrite koondis" eli "käsityötaiteilijoiden yhtymä". UKU merkitsee ukkoa, kodin jumalaa, hyvinvoinnin ja rikkauden haltijaa, UKU aloitti toimintansa n. kolme vuotta sitten ja tällä hetkellä sen piiriin kuuluu 18 aluetta ja n. 2 100 työntekijää eri puolilla Eestiä. Johto sekä myynti tapahtuu Tallinnasta käsin. UKU:n palveluksessa on hallinnollisen johdon sekä tuotteiden vastaanotto- ja myyntihenkilökunnan lisäksi kuusi taiteilijaa, jotka luovat uusia malleja vanhojen kansanomaisten mallien pohjalta. Museoissa ja kokoelmissa tehdään huolellista työtä mallien tutkimiseksi. UKU:n toimistossa on täydellinen valokuva-arkisto tuotelistalla olevista kansanomaisista töistä. Useita malleja valmistetaan täysin muuttumattomina, mm. kintaita, huiveja, nauhoja yms.

Työntekijät valmistavat UKUa varten tuotteet kotonaan ja heille lähetetään materiaali ja mallit Tallinnasta. Kerran kuussa tarkastetaan heidän työnsä. Esimerkiksi kukka-aihein somistettuja saarenmaalaistohveleita tuotetaan 250 paria päivässä. Ompelijalta kuluu yhden parin valmistamiseen 1,5 päivää ja hän saa siitä ompelupalkkaa 4,5 ruplaa (n. 20 mk), mistä hän maksaa valtiolle veroa. Tohvelit valmistetaan lopullisesti Tallinnassa.

UKU:n leimalla varustetut tuotteet ovat hyvin huoliteltuja ja korkealaatuisia. Niissä on pyritty säilyttämään kansanomaisen henki ja tyyli, jopa paikkakuntien nimitykset.

Tallinnassa sijaitsee myös "Kunstitoode Kombinaat", "taidetoimien yhtymä", jonka työpajat muistuttavat hiukan teollisuuslaitosta. Siellä työskennellään kangaspuiden ääressä kahdessa vuorossa. Loimet luodaan koneellisesti, mutta kutominen tapahtuu "suomalaisilla puilla" käsin tavalliseen tapaan. Eniten kudotaan ryijyjä, mattoja, verhoja, sisustuskankaita, pöytäliinoja yms. Siellä valmistetaan myös kansallispukuja, joiden käyttö on Eestissä erittäin suosittua mm. suurten vuotuisten lauluhlien yhteydessä. "Kunstitoode Kombinaat" syntyi alkuaan yhdistyksenä ja on tarjonnut myös kotityötä runsaalle joukolle ammattitaitoista väkeä, mm. käsityön- ja kudonnanopettajille. Täälläkin on omat taiteilijat, joille maksetaan 40 ruplaa (n. 200 mk) mallista, jos taiteilijoiden neuvosto sen hyväksyy.

Eestiläisille on luonteenomaista suunnitella vertauskuvallisia malleja vuosilukuineen jonkun tapahtuman kunniaksi ja kun ennakolta sovittu määrä on tullut valmiiksi, malli hävitetään. Työlle tulee näin tiettyä muisto- ja historiallista arvoa.

Eestiläinen leili on pyöreä ja polttokoristettu. Pirtanauha, ns. "vironvyö" kuuluu näihin leileihin kantohihnana. Tuohirasia on sievä pieni korurasia.

Koristenuket ovat viehättäviä matkamuistoja. Eestiläisten nukkien taso on erittäin korkea ja niiden puvut ovat hyvin suunniteltuja aitojen alkuperäisten mukaan.

Saarenmaalaistohvelit kukkakirjontaa. Kahta samanlaista näissä tohvelipareissa ei ole, sillä ompelijat suunnittelevat mallin itse ja muuntelevat niitä mielensä mukaan. - Valmistaja Asta Muru, oppilas Kehtnasta. - Virkki-Käsityö-museon kokoelmat.

Tekstiilitaiteilijat koulutetaan Tallinnassa Taideteollisessa korkeakoulussa. Opiskeluaika tekstiilitaiteen eri osastoilla on n. kuusi vuotta, ylioppilastutkinnon pohjalta. Opetusta johtaa tekstiilitaiteen osalta professori Mari Adamson, jonka dynaamisen ja mielikuvitusta kirvoittavan työn vaikutuksen havaitsee nuorten taiteilijoiden oppilastöissä. Jatkuva materiaalipula haittaa kuitenkin huomattavasti suunnitelmien ja luonnosten toteuttamista.

Eestissä arvostetaan oman maan tekstiilitaidetta erittäin suuresti eikä siellä ole lainkaan ongelmana, myydäänkö tuotteita hyvin vai huonosti, sillä kaikki ostetaan nopeasti loppuun. Tuotteet, varsinkin kankaat, myydään sitä paitsi

pääasiassa Venäjälle tai ne pakataan jo tehtaalla lähetettäväksi kauas Itä-Venäjälle tai ulkomaille asti. Jos tuotteita riittää omille markkinoille niin Eestissä myytävät tekstiilit ja muut tuotteet ovat hinnaltaan verrattain kalliita. Hinta ei kuitenkaan ole esteenä niiden ostamiselle. Eestiläiset ovat tunnettuja kauneudenkaipuustaan ja hyvästä maustaan. He ovat iloisia kaikista virikkeistä, mitkä tekevät elämästä kauniin ja elämisen arvoisen.

Tyyne-Kerttu Virkki
OK 4/1969

Eesti

Laulujuhlien 100-vuotismuistoksi on valmistettu pikkuliina iloisine kuvioineen ja vuosilukuineen.

HANDICRAFTS AND INDUSTRIAL ART FROM ESTONIA

Visitors to Estonia have learned to know the decorative objects and souvenirs sold there: jewellery, leather goods, dolls in national costumes. Many visitors may have wondered how these objects are done in a socialist country, are they factory products or individually made.

There is a highly developed state-run organisation for manufacturing and marketing handicrafts and products of industrial art in our southern neighbouring country.

The most important is the UKU, "Rahvakunstimeistrite koondis" or "union of handicraft artists". UKU means the god of the household, producer of well-being and wealth, and it began its activity about three years ago. Now it has

18 offices and about 2100 workers around Estonia. The management and selling of the products take place in Tallinn. UKU has in addition to management and product intake and sales also six artists, who create new models according to old national models. There is a lot of research done in museums and collections to study the objects. The UKU office has a full range of photographs of all the national handicrafts objects on sale. New models are made according to old models, for example mittens, scarves, bands, etc.

The workers make the objects at home out of material and with models sent from Tallinn. Their work is inspected once a month. 250 pairs of flower-ornamented island-style slippers are produced daily, for example. The person sewing the slippers makes one pair in one and a half days and he receives 4,5 roubles minus tax per pair. The slippers get their finishing in Tallinn.

The products with the UKU stamp are well-made and of high quality. They have the folkloristic spirit and feel and are even named according to the region of origin.

There is also a "union for art objects", "Kunstitoodete Kombinaat", in Tallinn with workshops resembling a factory. The workers work two shifts at the loom. The warp is laid mechanically, but the weaving is done by hand in the normal way on a "Finnish loom". Wall rugs, carpets, curtains, interior textiles, tablecloths etc. are the main products. Also national costumes are made there, as the use of national costumes is very popular in Estonia, for example during the annual song festivals. The "Kunstitoodete Kombinaat" was first a society and it has offered work to a great number of skilled people, for example handwork and weaving teachers. They have their own artists, who are paid 40 roubles per model, if the model is accepted by an artist jury.

It is typical for Estonians to plan symbolic models with dates to commemorate some event, and when the agreed number of products is ready, the patterns are destroyed. Thus the object receives value historically and as a souvenir.

The textile artists receive their education at the High School of Industrial Arts in Tallinn. The study time in the textile art departments is about six years and are post-baccalaureat. The department is headed by professor Mari Adamson, whose dynamic and imaginative style influences the works of the young artists. But constant lack of materials is a set-back for fulfilling the plans and sketches.

National textile art is highly valued in Estonia and there is no problem of if the product sells well or poorly, because everything is sold out very quickly. Products, especially cloth, are sold mainly to Russia or they are already packed for transport into east Russia or abroad already at the factory. If there are enough products for the home markets, the textiles and other products are relatively expensive in Estonia. But the price is no problem. Estonians are known for their longing for beauty and good taste. They are happy for all that makes life beautiful and worth living.

EESTI

Eestiläisten nahkatyö on kuuluisaa. Kuvassa olevat kirjan kannet ovat väriltään pehmeän vihreät ja kohokuviot elävän tuntuiset.

Laulujuhlien 100-vuotismuistoksi valmistetussa pikkuliinassa on eestiläisille läheinen "Vanha-Tallinna" -aihe keskiaikaisine kaupunkinäkymiin.

Metallitöissä ovat pohjana kansanomaiset työtavat, mutta taiteilijat ovat suunnitelleet niistä myös nykyaikaisia koruja. - Virkki-Käsityömuuseon kokoelmat. - Kuva Aaro Asikainen.

Juuripunontaiset korit huoliteltua käsityötä.

INKERI

Niiden 200 inkerinsuomalaisen joukossa, jotka saapuivat Eestistä Linda-laivalla osallistukaskeen Suomi-Seuran järjestämään "Juuret Suomessa" juhlatviikkoon elokuussa 1992, olivat mm. rouvat Raissa Tigasson ja Helmi Pedro Voru maakunnasta Eestistä. He tulivat juurilleen, josta heidän esivanhempansa olivat lähteneet. Tuhansien inkeriläisten tavoin he olivat viidentoista vaikean Siperian vuoden jälkeen sijoittuneet Eestiin perheineen. Palattuaan kotiin he ovat tehneet elämäntyönsä Eestissä.

INGRIA

Among those 200 Ingrian Finns, who came from Estonia on the boat "Linda" to join the "Roots in Finland" Festival arranged by the Suomi-Seura in August 1992, were Mrs Kaisa Tigasson and Mrs Helmi Pedro from the Voru area, in Estonia. They had come to the roots from where their ancestors had left. Like thousands of other Ingrians they had settled down into Estonia with their families after 15 years in Siberia. After returning they had done their life's work in Estonia.

Inkeriläiset ystävät Raissa Tigasson ja Helmi Pedro tutustuivat myös Virkki-Käsityömuuseon kokoelmiin. Taustalla talousopettaja Tellervo Järvelä sekä Tyyne-Kerttu Virkki.

Inkeriläisiä käsipaikkoja lehtori Aili Simonsuuren kokoelmista.

KÄSITYÖALAN POHJOISMAISTA YHTEISTYÖTÄ

Pohjolan kotiteollisuusliitto ja kotiteollisuuskäräjät

Toini-Inkeri Kaukonen esitel-
mässä Pohjoismaisilla
koteollisuuskäräjillä v. 1977
Islannissa Reykjavikissa kar-
jalaisista käsiliinoista.

Pohjoismaiden kotiteollisuusjärjestöjen perustama Pohjolan Kotiteollisuusliitto (Nordens Hemslöjdsförbund) lienee vanhimpia pohjoismaisista yhteistyöjärjestöistä. Se perustettiin Tukholmassa 1926 tarkoituksena suomalaisen kotiteollisuusalan edustajan, teollisuusneuvos **Lauri Kuoppamäen** toimesta viiden pohjoismaan välille. Liiton aikakirjoissa mainitaan myös, että Norjan kotiteollisuuden tarkastaja M.F. Nilsson oli 1925 lausunut toivomuksen järjestäytyneen yhteistyön aikaansaamisesta pohjoismaiden kesken kotiteollisuusalalla.

Lauri Kuoppamäki oli kuitenkin liiton suuntaviivojen hahmottelija ja sen keskeinen henkilö kuolemaansa asti. Liitto ryhtyi järjestämään vuorotellen eri pohjoismaissa joka kolmas vuosi yhteisiä kokouksia näyttelyineen nimellä "Pohjoismaiset kotiteollisuuskäräjät" (Nordiska hemslöjdsting). Niiden välillä asioita hoitaa eri maista valittu valtuuskunta.

Käräjä-nimitys on muisto pohjoismaisten kansankokousten vanhasta nimestä. Kokouksissa ja neuvotteluissa käsitellään yhteistä kiinnostusta omaavia asioita ja verrataan kokemuksia. Kotiteollisuuskäräjien ohjelmaan kuuluvat myös eri jäsenmaiden kotiteollisuustuotteiden näyttelyt.

Koteollisuuskäräjät alkoivat edustavasti 1927 Tukholmassa kaupungintalon "sinisessä hallissa". Tämän kokouksen Suomen näyttelyosastoa muisteli vielä 1953 Ruotsin silloinen kotiteollisuudentarkastaja tämän kirjoittajalle: "Suomi riipaisi sydänjuuriani ihmeen hyvin tehdyillä juurikoreillaan ja puuesineillään, jotka valkeudessaan ennustivat sittemmin muodiksi tullutta suuntaa". Suomen näyttelyssä oli tuolloin lisäksi mm. Pirtti Oy:n isoja karvalankamattoja. Perustettu liitto osoittautui elinvoimaiseksi. Jo kahdetkymmenet käräjät on pidetty tähän vuoteen mennessä. Tosin kunkin pohjoismaan kotiteollisuudella on yhteisten piirteiden lisäksi omat erikoisprobleemansa ja tehtävänsä.

Vuonna 1931 hyväksyttiin myös Viron kotiteollisuuden keskusjärjestö jäseneksi Pohjolan kotiteollisuusliittoon Kööpenhaminan "käräjillä". Virolaiset olivat näyttelyineen ensimmäistä kertaa mukana Hämeenlinnan käräjillä 1934 ja Tukholmassa 1937. Hämeenlinnassa olivat Viron edustajina sivistysneuvos Johannes Kiivit ja johtaja Anni Varma. Edellinen oli kiitettävän nopeasti opetellut käräjien virallisen kielen, ruotsin. Viron näyttelyosasto antoi Hämeenlinnassa kauniin kuvan maansa silloisista kotiteollisuuskudonnaisista, kansallispuvuista ja taidokkaista neuletöistä.

Seuraavaksi odotettiin käräjätapaa Islannissa 1940 ja 1943 Virossa. Sotaja pula-ajan takia tuli kuitenkin näiden käräjien pidossa 11 vuoden tauko ja Islanti sai odottaa vuoroaan vuoteen 1948. Neuvosto-Viron aikana tyrehtyi virolaisten osanotto Pohjolan kotiteollisuusliiton toimintaan, mutta toivottavasti heimokansamme edustus ennen pitkää jälleen saadaan mukaan.

Vuoden 1934 Pohjolan kotiteollisuuskäräjät pidettiin Fredrika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopistolla Hämeenlinnassa. Niihin osallistuivat Suomi isäntämaana, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti sekä Eesti ensimmäistä kertaa. Avajaisissa esiintyi opiston pieni orkesteri, joka toimi vuosina 1932-34 mus.tir. Jaakko Tuurin johdolla. Vas. Annikki Hynninen, Kerttu Vaaja, Saara Puurunen, Tyyne-Kerttu Virkki ja Kaarina Kauhanen.

Kotiteollisuuden edustajat kertomassa näyttelyvaikutelmiaan. Oikealla toiminnanjohtaja Reino Vuolanto, tekstiilitaiteilija Aino Hausmann, mieskotiteollisuuden tarkastaja Kaj Nuorivaara, naiskotiteollisuuden tarkastaja Toini-Inkeri Kaukonen ja päätoimittaja Tyyne-Kerttu Virkki (selin) Virkin kotona Kuusitiellä Helsingissä v. 1948.

Islannin käräjät 1948

Vuonna 1948 oli Tyyne-Kerttu Virkillä ja minulla ilo osallistua "satujen saarella" kuudensille kotiteollisuuskäräjille. Maisteri Hulda Kontturin kanssa olin Suomen virallisena edustajana kotiteollisuustarkastajan ominaisuudessa. Tyyne-Kerttu Virkki saapui sanomalehtinaisena, Omin Käsien -lehden päätoimittajana seuraamaan käräjiä. Hän kirjoitti lehteensä kuvitetun artikkelin näistä käräjistä. Hän myös avusti Hulda Kontturia ja minua Suomen näyttelyosaston pystyttämässä. Näyttelyosastomme oli pieni verrattuna muista pohjoismaista rahdattuihin tuotteisiin, sillä toimme Hulda Kontturin kanssa henkilökohtaisesti mukamme parissa matkalaukussa kaikki näyttelyesineet. Saimme kuitenkin kiitosta mm. Tammissaaren Kotivilla Oy:n kudonnaisista ja meikäläisistä pulajan villakankaiden näytteistä, joissa oli jatkona naudan ja koiran karvoja. "Pellavapöytämme" esitteli silloin ajankohtaista kotimaisen pellavan käyttöä käsityöissä.

Kaislatuotteet, jotka Suomessa kokivat renesanssinsa 1940-luvun sota- ja pulavuosina, olivat näyttelymme katsojille uutuus ja pidettyjä, samoin loimukoivuiset puutarjottimet ja Siikajoen männynjuuriset leipäkorit. Islannin näyttelyssä ihailimme hyviä villaneuleita ja -kankaita.

Suomen puolesta pitämässäni puheessa kiitin muiden pohjoismaiden kotiteollisuusliittoja Suomen kotiteollisuuskouluille 1940-luvun vaikean ainespulan aikana varsinkin Ruotsista lähetetyistä lanka- ja kangaslahjoituksista. Kokousretkeilyllä tutustuttiin Islannin omaleimaisiin maisemiin ja tietysti muinaisislantilaisien vanhaan käräjäpaikkaan Tingvallan laaksoon. Kuuluisaa Gullfosskoskea käytiin ihailmassa. Kun osanottajia pitkän matkan ja valuuttapulan vuoksi oli vähän, oli isäntäväki järjestänyt myös miellyttäviä kotivierailuja. Näihin käräjiin otti aktiivisesti osaa myös Islannin kotiteollisuuden "grand old lady" Halldóra Bjarnadóttir, Anna Henrikssonin ikätoveri ja ystävä. Hän muisteli arvostaen Hämeenlinnan käräjiä sekä "Annaa ja Lauria".

Vuoden 1948 jälkeen olemme Tyyne-Kertun kanssa osallistuneet eräille muille kotiteollisuuskäräjille, mutta tuolloinen heinäkuinen matka on jäänyt mieleen ainutlaatuisena. Olihan se ainakin minulle ensimmäinen Ruotsia kauemmas ulottunut ulkomaanmatka. Sen teimme Hulda Kontturin kanssa lentäen Kööpenhaminaan, missä asuimme ystävämme kansatieteen professori Axel Steensbergin kotona pari päivää odotellen Dronning Aleksandrine -laivan lähtöä Färsaarten kautta Islantiin. Tyyne-Kerttu matkusti ystävättärensä kanssa rahtilaivalla sen kapteenin vieraana.

Nykyistä toimintaa

Nykyisten kotiteollisuuskäräjien näyttelyt järjestetään enimmäkseen teemanäyttelyinä. Esimerkiksi Lahdessa 1956 käräjien yhteisinä näyttelyaiheina olivat neuletyöt ja langat sekä luu- ja sarvityöt. Käräjien osanottajamäärät ovat kerta kerralta kasvaneet. Kun Reykjavikissa oli 1948 koolla noin 20 aktiivista kokousedustajaa eri maista (yleisötilaisuuksissa oli tietenkin enemmän väkeä), niin esim. Lahdessa 1956 oli 158 ulkomaista ja 248 suomalaista osanottajaa. Käräjämatkat näyttelyineen ovat olleet hyödyllisiä opintomatkoja. Lähes kaikilla käräjillä ovat eri maiden presidentit tai pääministerit kunnioittaneet niitä läsnäolollaan avajaisissa tai käyneet muuten tutustumassa näyttelyihin.

Pysyvinä tuotteina ja todisteina Pohjolan kotiteollisuusliiton toiminnasta ovat sen painetut käräjajulkaisut esitelmineen. Niissä nähdään myös tunnettujen kulttuurihistorioitsijain ja museomiesten kirjoituksia. Pohjoismaiden yhteistyö kotiteollisuuslalla on herättänyt kiinnostusta myös muualla Euroopassa ja se on ollut esimerkkinä, kun 1970-luvulla perustettiin Euroopan kotiteollisuusliitto, johon Suomikin kuuluu.

Toini-Inkeri Kaukonen
Fil.tri, professori h.c.

Kirjoneulelapaset ostettu Islannissa Reykjavikissa pidetyiltä Pohjolan Kotiteollisuuskäräjiltä v. 1948. - Virkki-Käsityömuuseon kokoelmat.

LÄHTEET

Toini-Inkeri Kaukonen:
Pohjoismaiset kotiteollisuuskäräjät Islannissa 1948. -
Kotiteollisuus 7-8/1948.
Pohjoismainen kotiteollisuusnäyttely Reykjavikissa. -
Kotiteollisuus 9/1948

Tyyne-Kerttu Virkki:
Pohjolan kotiteollisuutta Islannissa. - Omin Käsin 4/1948

Toini-Inkeri Kaukonen:
Pohjolan kotiteollisuusliiton vaiheita 30-vuotistaipaleelta. -
Kotiteollisuus 8/1956

Arvi Pappinen:
Kotiteollisuuden pohjoismaista yhteistyötä 50 vuotta. -
Kotiteollisuus 3/1977

Yhteispohjoismaista toimintaa. Kotiteollisuuskäräjät. -
Kotiteollisuus 5/1983

Islantilaisia eläinaiheita pitkäsä seinävaatteessa. Vaateen ala- ja yläreunaa kehystää kirjainrivi. Islanti Kotiteollisuuskäräjät 1948.

NORDIC COOPERATION IN THE FIELD OF HANDWORK

The Nordic Union of Handicrafts and the Handicrafts "Althing"

The Nordic Handicrafts Union, founded by the Nordic handicrafts organisations, is maybe one of the oldest Nordic cooperation organisations. It was founded in Stockholm in 1926 by the energetic Finnish representative of the handicrafts field, Industrial Counsel Lauri Kuoppamäki for cooperation between the five Nordic countries. The annual books of the organisation also mention the fact that the Handicrafts Inspector of Norway M.F. Nilsson had in 1925 expressed the wish for Nordic cooperation in the field of handicrafts. Still, Lauri Kuoppamäki was the one who planned the forms of the Union and was its central figure until his death. The Union began to have meetings every three years in the Nordic countries, with exhibitions called the "Nordic Handicrafts Althing" (Pohjoismaiset kotiteollisuuskäräjät in Finnish, Nordiska Hemslöjdsting in Swedish). A council made up of representatives from the different countries takes care of the related matters.

The name "Althing" dates back to the old Nordic name for meetings of the people. The meetings and negotiations handle with affairs of common interest and compare experiences. The Programme includes also the exhibitions of handicrafts of the member countries. The "Handicrafts Althing" opened

ceremoniously in the Blue Hall of Stockholm's City Hall in 1927. The Swedish Inspector from those days reminisced about Finland's exhibition in 1953 to the writer: "Finland touched my heart with its surprisingly well-made root baskets and wooden objects, which in their whiteness foretold about the future trend". The Finnish exhibition also had for example Pirtti Ltd's large wool rugs.

The Union proved to be full of vitality. Already 20 congresses have been arranged until this year. Still, the handicrafts field of each Nordic country has in addition to mutual traits also its special problems and responsibilities.

In 1931 also the central organisation of Estonian handicrafts was accepted member of the Nordic Union at the Copenhagen "Althing". The Estonians were present in Hämeenlinna in 1934 and Stockholm in 1937. In Hämeenlinna the representatives of Estonia were Cultural Counsel Johannes Kiivit and Director Anni Varma. The former had very quickly learnt the official language, Swedish. The Estonian Department gave in Hämeenlinna a beautiful picture of its woven works, folk costumes and skillful knits.

The following meetings were to be in Iceland in 1940 and in Estonia in 1943. Because of war and the poor years following there was a gap of 11 years, and Iceland had to wait for its turn in 1948. During the Soviet regime in Estonia its participation ended in the Nordic Union, but hopefully we will have our tribal relatives back in activity in the near future.

The Icelandic Althing in 1948

In 1948 Tyyne-Kerttu Virkki and I had the chance to participate in the sixth congress in the "Islands of Tales". Mrs Hulda Kontturi and I were chief delegates in the role of Handicrafts Inspector. Tyyne-Kerttu Virkki arrived as a journalist, Editor-in-Chief of the "Omin Käsien" magazine, to attend the meeting. She wrote an article with pictures in the magazine. She also aided Hulda Kontturi and me in erecting the Finnish stand. Our stand was small compared to the products brought from the other Nordic countries, because Hulda Kontturi and I personally carried in a couple of suitcases all objects for exhibition. Still, we received thanks for example for the woven goods of Tammisaaren Kotivilla Ltd and samples of wool cloth from the post-war poor years - cloth with cow and dog hairs as addition. Our "linen table" showed the up-to-date use of domestic linen.

Norja

XII Pohjoismaiset Kotiteollisuuskaräjät Norjassa v. 1965.
OK 3/1965.

Norjalaisia kansanpukuja. Nämä Telemarkin puvut ovat kuin kukkakimppuja. Hameen ja esiliinan tummaa verkkapohjaa vasten loistavat villalankakirjonnan heleät kuviot ja sirotekoiset, runsaat soljet sekä hopeakorut. Leveä monivärinen lautanauhavyö ja lyhyt tulipunainen röyry täydentävät asua. Norjalaiset käyttävät juhlallisia pukujaan mm. rippi-, morsius- ja järjestöpukuina.

Islanti

Islantimaan Islannin näyttelyosasto oli hyvin runsas ja muodosti ikäänkuin läpileikkauksen saarivaltakunnan koko kotiteollisuudesta. Vanha perinteellinen karvileikkaus rikkaine koristeaiheineen elää yhä. Kuvassa ryhmä vanhojen mallien mukaan karvileikkauksella koristettuja puutöitä. - Kuva Mirja Vasama.
OK 1/1963

Reed products, which in the 1940's lived their renaissance during the post-war years, were something new to our spectators and much liked by them, as also were the birchwood trays and pine root bread baskets from Siikajoki. At the Icelandic stand we admired the excellent wool knits and cloths.

In the speech I held on behalf of Finland I thanked for the donations sent for our handicraft schools during the poor years of 1940's, especially for the Swedish yarn and cloth donations.

During the excursions we saw the typical Icelandic landscapes and naturally the old Icelandic Althing seat in Tingvalla valley. Amongst others we visited the famous Gullfoss rapids. Since there were only a few participants due to the long journey and lack of money, the hosts had arranged nice visits to homes. Iceland's "Grand Old Lady" of handicrafts Halldóra Bjárdóttir, contemporary and friend of Anna Henriksson, attended. She reminisced with respect the Hämeenlinna meeting and "Anna and Lauri".

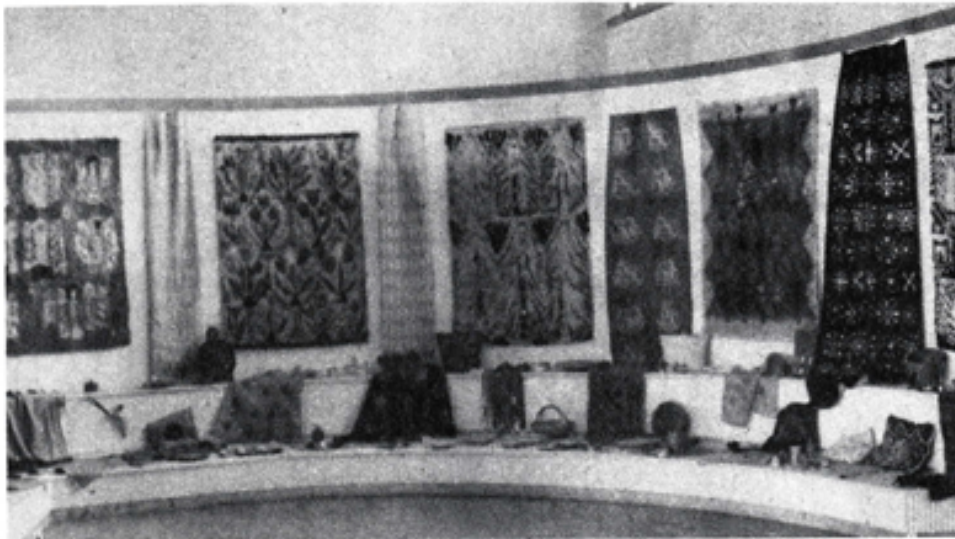
Since 1948 we have together with Tyyne-Kerttu attended som other meetings, but the July trip then has remained unique in my mind. For me it was the first trip beyond Sweden. We travelled with Hulda Kontturi by airplane to Copenhagen, where we stayed a couple of days at our friend's, professor Axel Steensberg's, home waiting for the departure of the "Dronning Alexandrine" to Iceland via the Faroe Islands. Tyyne-Kerttu travelled with a friend on board a freighter as the captain's guest.

Activity today

The exhibitions of today are arranged mainly as exhibitions with a certain theme. For example in Lahti in 1956 the mutual theme was knits and yarns and objects of bone and antler. The amount of participants has grown all the time. When in Reykjavik in 1948 there were 20 active delegates from different countries (naturally there was more general public), there were 158 foreigners and 248 Finns in Lahti in 1956. The Althing with the exhibitions have been excellent study trips. Almost each meeting has been honoured by the participation of State Presidents or Prime Ministers at opening ceremonies or during the exhibitions.

Permanent products and proof of the Nordic activity are the printed publications and lectures given there. In them can also be found writings by famous cultural historians and museum people. The Nordic cooperation in the field of handicrafts has aroused interest also elsewhere in Europe and it set the example when the European Union of Handicrafts was formed in the 1970's, of which also Finland is a member.

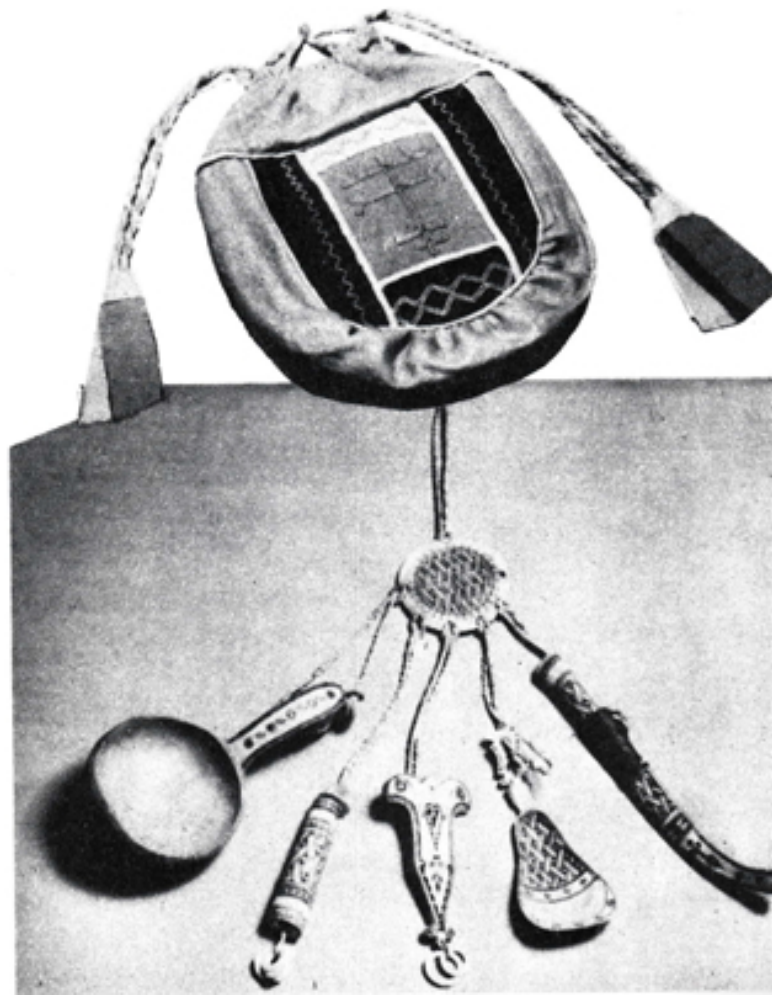
Toini-Inkeri Kaukonen
Ph.D., Professor h.c.

Suomi

Pohjoismaiset Kotiteollisuus-käräjät Norjassa Lillehammerissa 1950.

Maatamme edustanut kaunis ja yhtenäinen näyttelyryhmä, joka kuitenkin sai katsojan toteamaan, miten vaikea on vetää rajaa taideteollisuuden ja kotiteollisuuden välille. Ja lieneekö juuri tämä ryhmä antanut aiheen keskustelukysymykselle: Mitä on kotiteollisuus? - OK 4/1950

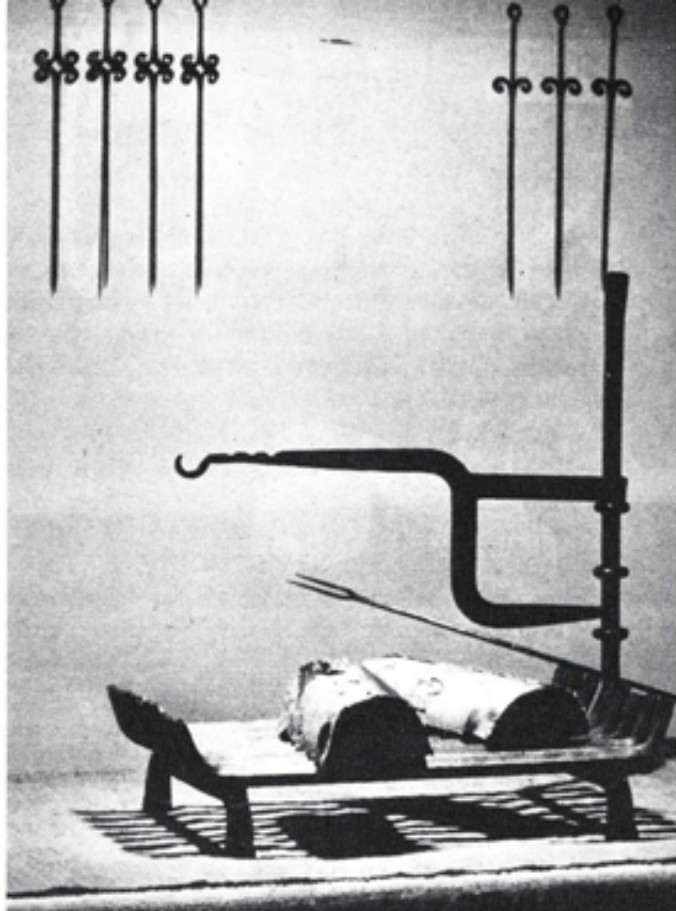

Lappi

Näyttelyn mielenkiintoisimpia osastoja oli Pohjoismaiden yhteinen saamelais- eli lappalaisosasto. Molemmat naapurimaamme ovat pitäneet hyvää huolta pohjoisten seutujen asukkaista. Lappalaisten kotiteollisuutta on kehitetty, niin että sen tuotteet ovat mielenkiintoisia, täysin nykyajan makusuuntaa vastaavia käyttö- ja turistiesineitä. Värikkyyden ja omalaatuiset koriste- ja kuvioit sekä pienten sirojen esineitten huolellinen viimeistely tekevät niistä suosittuja matkamuistoja.

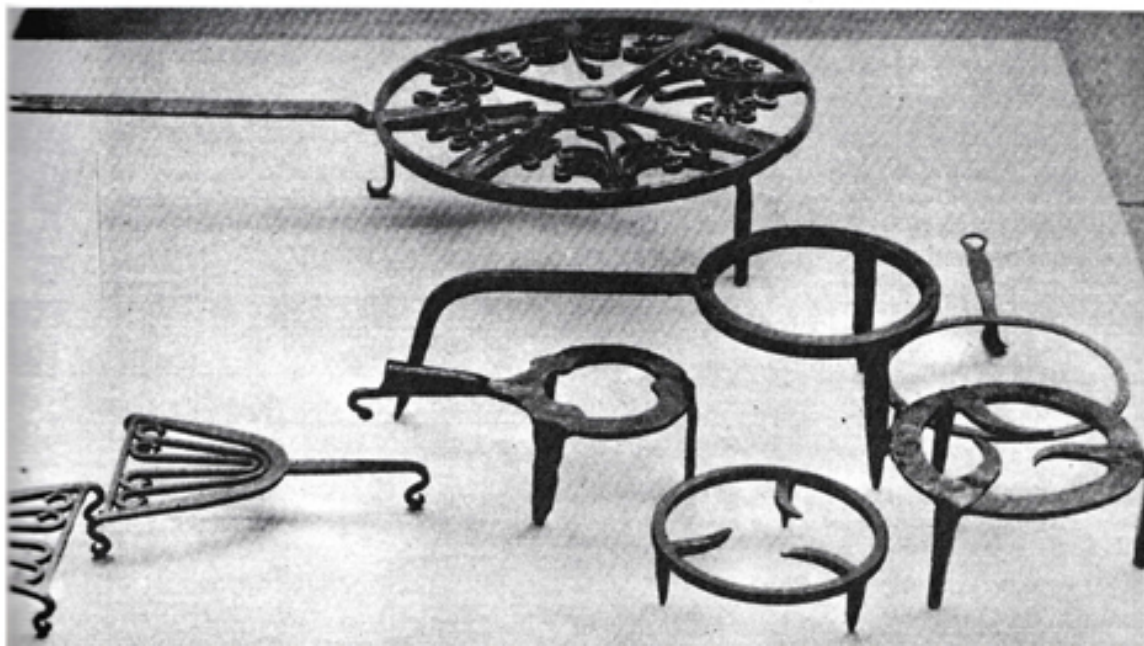
Suomi

Mikko Haapsalon grillialusta tai hiiliarina on tukevaa tontatyötä. Kankiraudan nelikulmaisuus muodostaa sopivan alustan. Hahlakoukku edustaa kansanomaisesta vähän kevenettyä muotoilua. Taustalla Kaj Nuorivaaran grillitikkujen kaunis asetelma. - OK 3/1968.

Ruotsi

Verrattaessa tarkoituksen mukaista pannun ja padan alustojen muotoilua takimmaiseen alustaan, tulee kysyneeksi, onko aiheellista näin rikkaasti koristaa käyttöesineitä raskasta työtä vaativalla menetelmällä. - OK 3/1968.

Tyypillisiä suomalaisia puukkoja Kauhavalta.

Berlin
Suomea edustivat mm. taidetakoja Kaj Nuorivaaran taonnaiset.

KANSAINVÄLISTÄ KÄSITYÖTAITOA MAAILMANNÄYTTELYISSÄ Maailmannäyttely Berliinissä vuonna 1938

Vuonna 1938 minulla oli tilaisuus tutustua Berliinissä maailmanlaajuiseen käsiteollisuuden näyttelyyn. Näyttely koostui 30 maan käsityövalmisteista. Erityisen suurta mielenkiintoa herätti historiallinen osasto, jonka esineistö oli koottu Berliiniin ja Wienin museoista. - Suomea edustivat tuohityöt, Lapin esineet, sukset, Kauhavan puukot ja keramiikat. Ryijy oli kopio vanhoista suomalaisista malleista.

INTERNATIONAL HANDWORK ART AT WORLD EXHIBITIONS The Berlin World Exhibition in 1938

In 1938 I had the possibility to visit the worldwide handicrafts exhibition in Berlin. The exhibition consisted of handwork products from 30 countries. Especially interesting was the historical department, where the objects on display were got from the museums in Berlin and Vienna. Finland was represented by wood bark strip products, products from Lapland, skis, puukko-knives from Kauhava and ceramics. The ryijy rug was a copy made according to old Finnish models.

Ranskalainen työ, takorautainen portti. Berlin

Kansainvälinen käsityönäyttely v. 1938 Berliinissä. Sitä ennen tutustuminen Unkarin kotiteollisuuteen. Kuva Katri Rossin kanssa Margitin saarella Budapestissä. Tyne-Kerttu Virkki matkalla Berliiniin maailman käsityönäyttelyyn.

SUOMEA, BELGIAA JA ERI MAIDEN KÄSITÖITÄ Brysselin maailmannäyttelyssä vuonna 1958

Maailmannäyttelyyn voi tutustua lukemattomin eri tavoin ja eri näkökulmista. Kaikkea, mitä se tarjoaa, ei tavallinen näyttelyssäkävijä käytettävissään olevan ajan puitteissa ehdi eikä jaksakaan katsoa. Suomen paviljongissa pistäytyy tietenkin jokainen suomalainen, sillä onhan kiintoisaa nähdä, miltä me vaikuttamme kansainvälisessä yhteydessä. Isäntämaan Belgian rakentama pienoiskaupunki "Belgia 1900" vetää puoleensa värikkyydellään ja iloisella tunnelmaltaan ja käsitöistä kiinnostuneen huomio kiintyy luonnostaan myös eri maitten osastoilla myytävänä oleviin, asianomaiselle maalle tyypillisiin käsitöihin. Näyttelyssä kierrellessään jäi miettimään eikö Suomen osastonkin yhteyteen olisi voitu järjestää pientä, somaa myyntiosastoa, jossa olisi ollut saatavissa koti- ja taideteollisuutemme tuotteita. Sellaisia, jotka olisivat hinnaltaan tavallisen näyttelyssäkävijän kukkaron mahdollisuuksien rajoissa eivätkä veisi paljon tilaa hänen matkalaukussaan, mutta jäisivät hänelle miellyttäväksi muistoksi käynnistä kaukaisen Suomen häntä ehkä kiinnostaneessa näyttelyssä. Tuotevalikoimaahan meillä tällaisen myynnin järjestämiseen sentään pitäisi olla olemassa aivan riittävästi laadun ja hyvän maun ankaraakin seulaa käytettäessä. Onko meillä näin ollen varaa jättää sellainen mahdollisuus kuin maailmannäyttely tässä suhteessa käyttämättä.

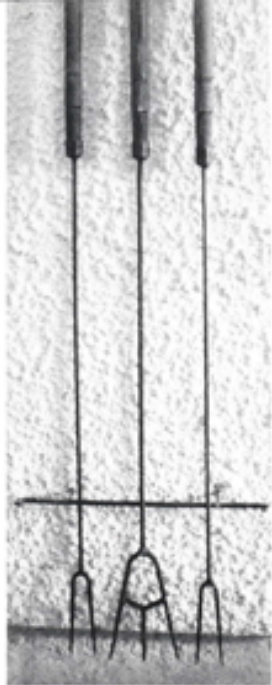
OK 3/1958

FINLAND, BELGIUM AND HANDWORK FROM DIFFERENT COUNTRIES AT THE WORLD EXHIBITION IN BRUSSELS

One can visit a world exhibition in many ways and with different viewpoints. An ordinary visitor does not have the time and the energy to see everything on display. All Finns naturally visit Finland's pavillion, because it is interesting to see how we fit into the international scene. The miniature city "Belgium 1900" built by the Belgians attracts visitors with its colour and happy feeling, and a person interested in handwork is naturally attracted to the handwork typical to the country sold in the departments of the countries. During a visit to the exhibition one readily thinks that also Finland could have had a nice, small shop for our handicrafts products. Products reasonable enough and small enough to fit easily into the suitcase, nice souvenirs from a far-off Finland at an interesting exhibition. We do have products with quality and in good taste for such a purpose. Can we then afford to lose such a possibility as is a world exhibition?

Bryssel
Ihastuttava, värikäs kreikkalainen vyö. Kuvakudos. -
Kuvat Tuovi Nousiainen

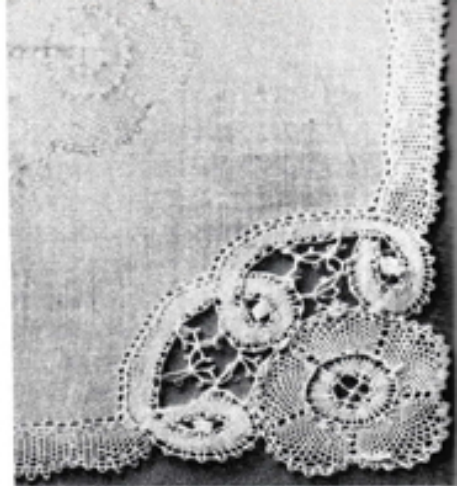

Taidetakoja Kaj Nuorivaaran
grillihaarukoita.

Belgia, Bryssel, Montreal

Suomen puusta rakennettu, arkkitehtoonisesti kaunis ja mielenkiintoinen paviljonki on arkkitehti *Reima Pietilän* käsialaa. Sisällä olevan näyttelyn suunnittelu taas on ollut *Tapio Wirkkalan* tottuneissa käsissä. Etualalla näkyvä siipi maahan saakka ulottuvine suurine lasiruutuineen on omistettu taideteollisuudelle.

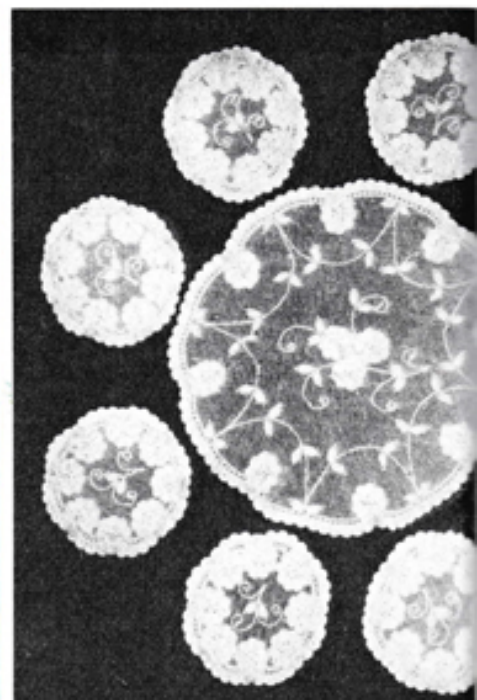
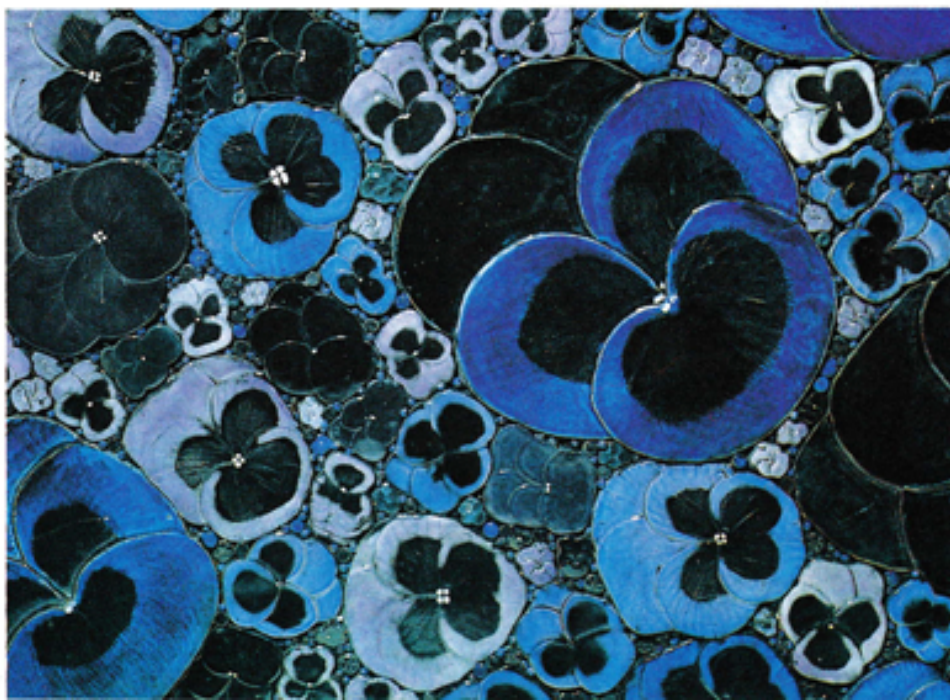

Belgia ja pitsit kuuluvat yhteen. Hyvin usein se on jokin niistä lukemattomista valittavina olevista pitsireunaisista nenäliinoista, joita saa ostaa kaikkialta.

Montreal Expo 67

Birger Kaipiaisen orvokki-keramiikkalaatta on sijoitettu Tampereen kaupunginvaltuuston istuntosaliin.

Tyllipohjaisia belgialaisia pitsiliinoja, joista pienemmät sopivat erinomaisesti käytettäväksi pöydässä tai pienellä tarjottimella lasien alla.

MAAILMANNÄYTTELY MONTREALISSA, KANADASSA VUONNA 1966 Montrealin maailmannäyttely

Montrealin maailmannäyttely tarjosi kävijälle monipuolisen ja rikkaan valikoiman eri maiden uusinta tekniikkaa, mutta myös tunnettujen taiteilijoiden laadullisesti korkeatasoisia töitä. Suomen osasto teki katsojaan voimakkaan vaikutuksen. Viisi viistoon asetettua, lattiaan nojaavaa levyelementtiä oli päällystetty eri materiaalein: keramiikka ("Orvokkipuu", Birger Kaipainen), lasi (Timo Sarpaneva), puu (Tapio Wirkkala), kupari (Laila Pullinen) ja ryijy (Uhra-Beata Simberg). Jokaisen levyn taideteos oli uniikkiluomus, mutta ne muodostivat yhdessä ainutlaatuisen kauniin kokonaisuuden. Kun lisäksi levyjen toisella puolella oli valokuvia maamme teollisesta tuotannosta, syntyi teollisesta ja taiteellisesta kulttuuristamme ja niiden toisiaan hyödyttävästä vaikutuksesta selkeä yleiskuva.

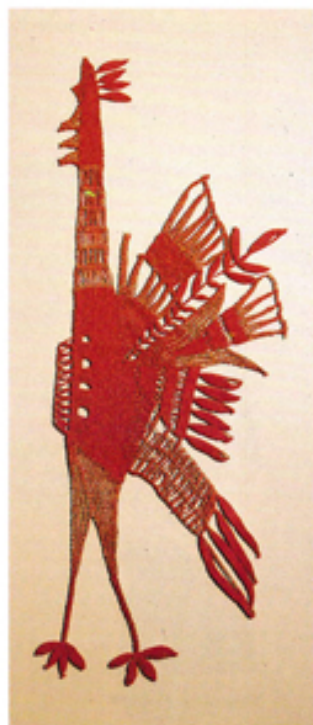
THE WORLD EXHIBITION IN MONTREAL, CANADA IN 1966

The Montreal World Exhibition showed the visitor a many-sided and rich choice of modern techniques from various countries and also quality works from famous artists. The Finnish Department made a strong impression on the spectator. Five board elements, set at a slant and leaning to the floor, were covered with different kinds of materials: ceramics (The Violet Tree by Birger Kaipainen), glass (Timo Sarpaneva), wood (Tapio Wirkkala), copper (Laila Pullinen) and a ryijy rug (Uhra-Beata Simberg). Each board with the work of art was unique, but together they formed a unique and beautiful whole. The other sides of the boards had photographs showing our country's industrial production, and all this gave a clear picture of the mutual benefits of the industrial and artistic culture of our country.

Bryssel

Unkarilaista kansanomaista käsityötä edustava, rikkaasti kirjottu tyynysuojus. Kangas on pellavaa ja kirjonta, jossa on käytetty useita erilaisia työtapoja, mm. ronkkausta, reikäommelta, täyteompelua ja reikiä on valmistettu kokonaan punaisella. - Virkki-Käsityö-museon kokoelmat.

Montreal

Tshekkoslovakiassa on nypälys aloittanut uuden renessanssin täysin vapaiden, taiteelliseen ilmaisuun pyrkivien aiheiden tekniikkana. Prahan Taideteollisuuskoulu on antanut lähtökohdan monille hienoille nypäläystaiteilijoille. Emilie Pálickova on ollut tämän opetuksen uranuurtaja. Hänen oppilaansa Milka Puhona-Eremiasova on pitänyt näyttelyn mm. Tukholmassa.

Tshekkoslovakialaisille töille on ominaista täysin vapaa käsitys tekniikan mahdollisuuksista. Tästä hyvänä esimerkkinä on kuvassamme oleva punainen kukko. Millään muulla tekotavalla ei langasta saisi ilmaistua kukon ylpeää ja huoletonta asentoa. - Virkki-Käsityö-museon kokoelmat